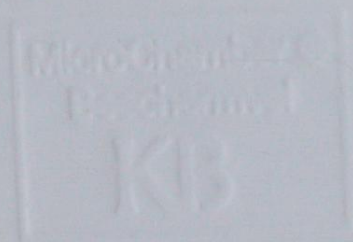
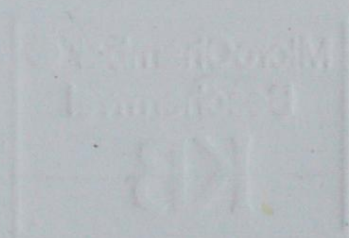

ALEXANDER DE GROOTE,

TREURSPEL;

Uit het Fransch van den Heer RACINE nagevolgt

DOOR

ABRAHAM BÓGAERT.

Te AMSTERDAM,
By de Erfgen: van *Jakob Lescailje*, op de Middeldam, op de hoek van de Vischmarkt, 1693.
Met Privilegie,

DEN HEERE

DAVID van HOOGSTRATEN,

Der Medicynen Dokter.

HEld Alexander, dien de Wereld was te kleen
Voor zyne ſtaatzucht, en doorluchtige oorlogs-
tochten;
Die zo veel lauren door zyn wapens heeft bevochten,
Die komt hier eindelyk ons Schouwtooneel betreên.
Parys, zag eerſt dien held op haar Tooneel herbooren
Met zo veel luiſter, als hem eigen was voorheen;
Al waar hy de oogen van de Grooten trok by een,
En door zyn dichtmaat klonk in 't hart, door duizend oo-
ren.
'k Heb aan de Ganges en Hydaſpes voor drie jaar,
Aan de oever, daar die Held Vorſt Porus heeft beſprongen;
Deez' gulde vaarzen van RACINE na gezongen,
Als of die Helden daar noch ſtreeden met elkaâr.
Gy, die de Dichtkunſt recht waardeert, en kent haar
luiſter
In zo veel taalen, als oit Dichter heeft gedaan,
Wyſt my het ſpoor beſt van de Françe dichtmaat aan;
Of waar myn vaarzen zyn, in 't volgen klaar, of duiſter.
'k Hoop dat uw heuſheid my verſchoonen zal, myn
Heer,
Dat ik myn Treurſpel dus met uwen Naam doe pronken;
Dewyl me uw liefde tot de dichtkonſt deed ontfonken,
Wiens ſchrander oordeel ik op 't alderhoogſt waardeer.

ABRAHAM BOGAERT.

C O P Y E

Van de

PRIVILEGIE.

DE Staten van Holland ende Westvriesland doen te weten. Alzo Ons vertoond is by de tegenwoordige Regenten van de Schouwburg tot Amsterdam, Dat zy Supplianten zedert eenige Jaaren herwaarts met hunne goede vrinden hadden gemaakt en ten Tooneele gevoert verscheiden Werken, zo van Treurspeelen, Blyspeelen als Klugten, welke zy lieden nu geerne met den druk gemeen wilden maken: doch gemerkt dat deze Werken door het nadrukken van anderen, veel van hun luister, zo in Taal als Spelkonst zouden komen te verliezen, en alzo zy Supplianten hen beroofr zouden zien van hun byzondere oogwit om de Nederduitschen Taal en de Digtkonst voort te zetten, zo vonden zy hen genoodzaakt, om daar inne te voorzien, ende hen te keeren tot Ons, onderdanig verzoekende, dat Wy omme redenen voorsz. de Supplianten geliefden te verleenen Oktroy ofte Privilegie, omme alle hunne Werken reeds gemaakt, en de noch in 't ligt te brengen, den tyd van vyftien Jaaren alleen te mogen drukken en verkoopen of doen drukken en verkoopen, met verbod van alle anderen op zeekeren hooge peene daar toe by Ons te stellen, ende voorts in communi forma. Zo is 't dat Wy de Zake en 't Verzoek voorsz. overgemerkt hebbende, ende genegen wezende ter bede van de Supplianten, uit Onze regte wetenschap, Souveraine magt ende authoriteit dezelve Supplianten gekonzenteert, geaccordeert ende geoctroijeert hebben, conzenteeren, accordeeren ende octroijeeren mitsdezen, dat zy geduurende den tyd van vyftien eerst achter een volgende Jaaren de voorsz. Werken die reeds gedrukt zyn, ende die van tyd tot tyd door haar gemaakt ende in 't ligt gebragt zullen werden, binnen den voorsz. Onzen Lande alleen zullen mogen drukken, doen drukken, uitgeven en verkoopen. Verbiedende daarom allen ende eenen ygelyken dezelve Werken naar te drukken, ofte elders naargedrukt binnen den zelve Onzen Lande te brengen, uit te geven ofte te verkoopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte, ingebragte ofte verkogte Exemplaaren, ende een boete van drie honderd guldens daar en boven te verbeuren, te appliceren een darde part voor den Officier die de calange doen zal, een darde part voor den Armen ter Plaatze daar het cazus voorvallen zal, ende het resteerende darde part voor den Supplianten. Alles in dien verstande, dat wy de Supplianten met dezen Onzen Octroije alleen willende gratificeren, tot verhoedinge van haare schaade door het nadrukken van de voorsz. Werken, daar door in geenige deelen verstaan, den inhoude van dien te authorizeeren ofte te advoueeren, ende veel min de zel-

ve

ve onder Onze protektie ende beſcherminge, eenig meerder kredit, aanzien oft reputatie te geven, nemaar de Supplianten in kas daar in yets onbehoorlyk zoude mogen influeeren, alle het zelve tot haren laſte zullen gehouden wezen te verantwoorden; tot dien einde wel expreſſelyk begeerende, dat by aldien zy dezen Onzen Oktroije voor de zelve Werken zullen willen ſtellen daar van geene geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie zullen mogen maaken, nemaar gehouden zullen weezen het zelve Octroy in 't geheel ende zonder eenige Omiſſie daar voor te drukken ofte te doen drukken, ende dat zy gehouden zullen zyn een exemplaar van alle de voorſz. Werken, gebonden ende wel geconditioneert te brengen in de Bibliotheecq van Onze Univerziteit tot Leiden, ende daar van behoorlyk te doen blyken. Alles op pœne van het effekt van dien te verliezen. Ende ten einde de Supplianten dezen Onzen Conzent en Octroije mogen genieten als naar behooren: Laſten wy allen ende eenen ygelyken die 't aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhoude van dezen doen, laaten en gedogen, ruſtelyk en volkomentlyk genieten, en ceſſerende alle beletten ter contrarie. Gedaan in den Haage onder Onzen grooten Zegele hier aan doen hangen den XIX September in 't Jaar onzes Heeren en Zaligmakers duizent zes honderd vier en tachtig.

G. FAGEL.

Ter Ordonnantie van de Staaten

SIMON van BEAUMONT.

De tegenwoordige *Regenten* van de *Schouwburg*, hebben het recht der bovenſtaande Privilegie, voor het Treurſpel van *Alexander de Groote*, vergund aan de Erfgenaamen van *Jacob Lescailje*.

VERTOONDERS.

ALEXANDER, *Koning van Macedonien, &c. &c.*

PORUS,
TAXILES, } *Koningen van Indië, minnaars van Axiane.*

AXIANE, *Koningin van een ander gedeelte van Indië.*

KLEOFILA, *Zuster van Taxiles.*

EPHESTION, *Hals-vrind van Alexander.*

Gevolg vau Alexander, stom.

't Tooneel is aan d'Oever van den Hydaspes,
in't Leger van Taxiles.

ALE-

ALEXANDER de GROOTE,

TREURSPEL.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

TAXILES, KLEOFILA.

KLEOFILA.

Oe! wilt gy om 't gebied met Alexander dingen;
Wiens macht den heemel tot zyn byſtand ſchynt te dwingen?
Voor wien gantſch Azië deemoedig nederknielt,
Nu hy haar Vorſten heeft verwonnen en vernielt,
En zelfs 't geluk geboeit, dat nu zugt in zyn banden.
Ken Alexander, zie zyn magt, en zo veel landen,
En zo veel Koningen, in ketens. welk een ſmaat!
Zie toe, myn heer, dat gy die ramp, die ſchande ontgaat.

TAXILES.

Hoe, zuſter, wilt gy dan myn ondergang beoogen?
My zien lafhertig voor dien wreeden neêr geboogen?
Wat ſchand, zo Indië met regt aan my verweet,
Dat ik myn boejen en haar boejen had geſmeet!
Wilt gy my Porus, en de Vorſten doen begeeven,
Die niets begeeren als de vryheid en het leeven?
Mevrouw, ziet gy één Prins ſtil zitten in deez' nood?
Niet moedig ſtreven na de lauren of de dood?
Schoon Alexanders naam heeft Azië bewoogen,
Wy zullen moedig dien Tieran zien onder de oogen,
Hem nooit erkennen voor des werrelts Opperheer.
Zou ik hem offeren myn landen? dit geweer?

Geen Indiaan, hoe flegt de ſtaat is van zyn leeven,
Zal oit zo ſchandelyk, zo ſlaafſch zich overgeeven.
Neen, neen. Wy ſchrikken niet voor zyn gevreeſde hand,
Al had hy boſſchen van ſtandaerden hier geplant.
Wy zullen moedig, in dat trotze zegepraalen,
Hem overwinnen, en de lauren hem onthaalen.
En gy, myn Zuſter, gy die zo wel weet als ik,
Dat alles vaardig ſtaat, om yder oogenblik
Hem ſlag te leveren; komt nu die raed te ſtade,
Dat Taxiles, ô hoon! hem ſmeeke om zyn genade?

KLEOFILA.

Hy die heel Azië doet buigen voor hem neêr,
Waerdeert u hooger, als zyn krygstriomf, myn heer.
Hy ſchynt myn traanen, en uw val alleen te vreezen.
Hy tracht uw Koningryk....

TAXILES.

Hoe kan dat moog'lyk weezen?
Ben ik het dan alleen, die hem wil tegen gaan?
Hou ik heel Indië door myne magten ſtaan?
Vind hy in my, mevrouw, zo groot een welbehaagen;
Waarom zyn gunſt niet mede aan Porus voorgedraagen?
Maar neen. hy weet dat hy veel t'edelmoedig is.
Voorwaar, hy zoekt een man van minder moed. ik gis,
Die trotze rekent my reeds voor een landverraader,
Om dat ik laf de troon zal afſtaan van myn vader.

KLEOFILA.

Zeg liever, eer gy hem beſchuldigt, of veracht,
Dat Porus u, o ſpyt! zyn ſlaaf te maaken tracht.
Hy in het tegendeel vreeſt voor uwe oorlogsmachten.
Als gy zyn vriend zyt, zal hy de anderen niet achten.
Zo dat het onderſcheid, dat tuſſchen u, myn heer,
En Porus is, u niet tot ſmaat ſtrekt, maar tot eer;
En ſchoon hy graag 't heelal zag voor hem neêrgebogen,
Hy zal niet ſlaafſchs, in die zyn vrienden zyn gedogen.
Indien zyn gunſt uwe eer tot nadeel ſtrekken kan,

Waarom hebt gy, myn heer, my niet gered daar van?
Gy weet met welk eene eer hy my komt overstroomen.
't Waare in uw macht. waarom 't gevolg niet voorgekomen?
Gy weet dat ik alleen bezit dat vorstlyk hart.
'k Heb duizend tekenen van zyne minnesmart.
Zyn groote liesde om eens tot zynen wensch te raaken,
Kon door twee legers zo gevreest een doortogt maaken.
Gy zelf hebt my in plaats van hem te haaten, goôn!
Tot nu gedwongen om te haaken na zyn troon.
Gy ried my, dat ik noit zyn min zou wederstreeven,
Om mooglyk op myn beurt hem ook myn hart te geeven.

TAXILES.

Schaam u die zege niet: zy is te groot, mevrouw.
Dien held, kunt gy, hoe fier, bekooren tot uw trouw;
En zonder dat ge iets hoeft te wagen, of te vreezen,
Kunt gy verwinster van dien overwinnaar wezen.
Maar 'k zal uw heerlyk lot hier in niet volgen, neen.
Met de algemeene rouw of vreugd ben ik te vreên.
En schoon gy door uw raad my nu poogt om te zetten,
Ik blyf in vryheid tot verdadiging der wetten.
'k Weet dat dit opzet u ontrusten zal, maar 'k moet
Ook zorgen voor myn min, als gy voor de uwe doet.
Weet vry, weet vry, mevrouw, dat Axianes oogen,
Die hemelsche oogen, zulk een vrede niet gedoogen.
Zy, die door haare glans de harten overheert,
Brengt legers in het velt, waar meê zy moedig weert
De slaverny. zy wil geen tieranny verdraagen,
Als die van haar gezicht, waar meê zy elk doet sagen.
Myn zuster, 't is my dies onmoog'lyk af te staan.
Ik moet de vryheid kloek beschermen, of vergaan.
Wie zyne zugten aan die schoonheid op wil draagen,
Moet door....

KLEOFILA.

Bederf u om die fiere te behaagen.
Gehoorzaam 't wreed bevel van zulk een dwinglandin.

Dien haar ootmoedig, of ſpan al uw krachten in,
Dat ge uw meêminnaar moogt op 't heerelykſt verfieren.
Ga, kroon dien laffen met uw hand, met uw laurieren.
Stry, ſtry voor Porus, 't is uwe Axianes wet;
Zo krygt uw naam, uwe eer geen onuitwisb're ſmet.
Ga, ga haar ſtrafheid met uw heldedaaden ſtyven.
Laat Porus door uw zorg haar overwinnaar blyven.

TAXILES.

Myn zuſter, kan het zyn! zou Porus....

KLEOFILA.

Twyffelt gy
Dan aan de min, die zy hem toedraagt? wilt gy my
Noch niet gelooven? wien zaagt gy oit roem behaalen,
Wiens Lauwerkroon zy niet op Porus hooft deê daalen?
Zy zegt, dat hy alleen ganſch Indië houd ſtaan,
Alom de weereld doet verſchrikken voor zyn daân,
Dat zonder zynen moed, uwe alderſterkſte muuren,
Niet zouden 't wreed gewelt der vyanden verduuren.
Gy vleid u vruchteloos met haare liefde. Prins,
Waant gy geëert te zyn van die Vorſtin? geenzins.
Die trotze meent dat hy door 't opſlaan zyner blikken
Dien overwinnaar van de weereld kan verſchrikken.
Zy maakt een afgod van dien Vorſt. zy bid hem aan,
En twyffelt gy, of zy zyn liefde toe zal ſtaan?

TAXILES.

Ondankb're! zucht ik dan vergeefs! kund gy 't gedoogen!
O wrede! en opent gy in dezen ſtaat myne oogen?
Ik bid u, laat my doch myn dwaaling niet verſtaan.
Laat my in myne hoop al minnende vergaan.
Zeg, zeg veel liever tot herſtelling myner zinnen,
Dat Axianes hart te fier is om te winnen.
Zeg dat haar ſchoonheid, en zieltooverend gezigt,
Elk een met my veracht, dat zy elk een verpligt
Om haar te minnen, maar geen minneklagt wil lyen.
Vley met die hoop....

KLEO-

KLEOFILA.

Kan u myn vleijen dan bevrijen?
Wel, hoop dan, 'k sta 't u toe; maar wagt geen voordeel meer
Van uwe zorgen, zy zyn vruchteloos, myn heer.
Wat noopt u om een kroon op zulk een wys te haalen,
Daar gy kunt zonder stryd doorlugtig zegepraalen?
Vorst Alexander bied u zelfs den Septer aan.
Gy weigert dit zo trots? gy wilt hem tegen gaan?
Ga Alexanders magt noit tegen. zoek te dooven
Eer Porus glory, die uw bruid u tragt te ontrooven.
Hy is 't, van wien de Faam alleen by yder spreekt,
Schoon 't niemand in het veld aan moed of magt ontbreekt.
Wat Helden zyn 'er, wier krygsdaaden gy hoort melden,
Schoon zy zich duizendmaal in lyfsgevaaren stelden?
Wat doet men toch, dat hy niet eigent tot zyn lof?
Hy voert u aan ten stryd, niet vorstelyk, maar of
Gy waart zyn onderdaan. zo u dat kan behaagen,
Zo gy begeerig zyt, om zulk een naam te draagen,
De schrandre Griek, de Scyt, en woeste Persiaan
Die Alexanders magt stout dorsten tegen gaan,
Die zullen u, myn Heer, een opperkoning toonen.
Gantsch Azië heerst zo op hun verwonne troonen.
Held Alexander is van meening niet uw land,
Nog wettig erfgebied te rukken uit uw hand,
Gy zult uw koninkryk met grooter glans bekleeden.
Laat die roemzugtige die gunst met voeten treeden.
Door Porus werd ge een slaaf, door hem een opperheer.
Hy wil u zetten op den troon, met pragt en eer,
Daar Porus schandelyk, 't geen hy heeft voorgenoomen,
Door u zoekt eindelyk.... maar 'k zie hem herwaarts koomen.

TAXILES.

Ach! zuster, ach! ik beef, als ik die trotze aanschouw.
Ik zie hem niet, of ik denk met de zwaarste rouw,

Dat

Dat hy bemind werd, en dat ik my zie versmaaden.

KLEOFILA.

Vaar wel, de tyd is kort, myn Heer, maar laat u raaden.
Gy kunt, na dat uw hart zo groot een gunst verdiend,
De slaaf van Porus zyn, of Alexanders vriend.

TWEEDE TOONEEL.

PORUS, TAXILES.

PORUS.

MYn heer, ten zy ik my bedrieg in myn gedachten,
Held Alexander heeft die uitkomst niet te wachten,
Die hy zig zelfs belooft van zyne waap'nen, neen,
Ons volk is moediger als ik 't ooit zag voorheen.
Het raast van ongeduld, men kan het niet betoomen.
Elk roept en wenst om aan de vyanden te koomen.
De vierigheid en moed straalt elk ten oogen uit;
Men ziet ze elkanderen aanmoedigen om buit,
Of lauerkroonen op de vyanden te haalen.
De minste krygsknegt schynt alreê te zegepraalen,
De roof te deelen, die de Griek in Persen vond.
Ik hoor een groot gejuig uit hunner aller mond.
De helden brandende van lust om zich te kwyten,
Beginnen openbaar ons 't marren te verwyten.
Hoe, zullen wy dat vier verflaauwen doen? dat waar
Ons groote lafheid, een te grooten eer voor haar.
Nu alle midd'len tot den oorloog hem ontbreeken,
Tracht hy alleen ons door Ephestion te spreeken.

TAXILES.

Myn heer, men geef aan hem een oogenblik gehoor.
Onze aanslag is daar door geheelyk niet te loor.
Gy weet niet wat de vorst van Grieken voor wil stellen,
't Waar moog'lyk dat hy zelfs na vreê mogt over hellen.

PORUS.

Na vreê! en zoud gy die wel van dien dwingeland
Begeeren? zullen wy, myn heer, tot onze schand

Zien

Zien plond'ren voor ons oog zo heerelyke ſtaaten,
Zo bloejend, tot dat hy zo trots onze onderzaaten
Verjoeg, toen die tieran op 't onverzienſt zyn magt,
In ſpyt der volk'ren regt in onze landen bragt?
Hoe zagen wy dien gloet ons ganſche land bederven?
De Ganges met het bloed van onze nabuur verven?
En nu de hemel hen zelfs ſtraffen wil, wilt gy
Dat ik van dien tieran genade bid voor my?

TAXILES.

Myn heer, gy ſtreeld u zelfs te veel met uw gedachten.
Men moet een vyand, zo gevreeſt, niet weinig achten.
Bezie wat gunſt hem van den hemel wert getoont,
Die noch zyn wapenen met de overwinning kroont.
Hy, die heel Azië zag voor zyn magt verſlaagen,
Die is een vyand, dien men moet meêr achting draagen.

PORUS.

Neen, ik veracht geenzins zyn eed'len moed, myn heer.
Zyn groote dapperheid beken ik, dat ik eer;
Maar 'k wil gelyk als hy zyn op myn beurt gepreezen,
Dat my die eer ook wert van anderen beweezen.
Ja, ik ſta gaarne toe, dat Alexanders naam
Tot aan den hemel werd verheven door de Faam.
Maar, zo 't my moog'lyk is, zal ik die zo doen daalen,
Dat Aziën in 't kort zyn adem weer zal haalen.
'k Zal hem beſtooken zelfs op 't heerelykſte outaar,
Dat hem al beevende de volk'ren ſtigten: daar
Kan een doorluchtig vorſt op helden triomfeeren,
Als hy door moeite en zweet kan zegepraalend keeren.
Had die tieran, myn heer, in Azië gevreeſt,
Darius had dan noit zyn groote ſlaaf geweeſt.

TAXILES.

Heel Perſië zou noch in volle vryheid brallen:
Noit had Darius van zyn troon ter neêr gevallen,
Hy leefde noch, myn heer, in weelde en onbevreeſt,
Had hem zyn dapperheid, als ons, bekent geweeſt.
De hoogmoed heeft dien vorſt zyn ondergang beſchooren,
Wyl

Wyl Macedoniën klonk haat'lyk in zyne ooren:
Hy heeft te laat erkent zyn helden dapperheid,
En op zyn onderdaan dat lastig juk geleid.
Want toen hy in het kort zyn legers, zyne wallen,
Van hem verwonnen zag, liet hy zyn hoogmoed vallen,
Beklaagde toen, dat hy dien vyand had veragt.

PORUS

Maar, tot wat prys meend gy dat Alexander tragt
De vreê te geeven? vraag, vraag zulks eens de onderdaanen,
Die onder zyne magt gebragt zyn, de Aziaanen?
Errinner u, myn heer, die Volkeren, die hy
Door die onwaarde vreê bragt tot de slaaverny.
Hy zoekt door deze gunst op 't selst uwe eer te ontrooven;
Wy vleijen ons, en doen ons vruchteloos gelooven
Half onderdaan te zyn door zulk een yd'le waan.
Wie niet zyn driften volgt, hem slaafs ten dienst wil staan,
Acht hy zyn vyand reeds.

TAXILES.

Myn heer, hoe kan dat weezen?
Men kan, en zonder voor lafhertigheid te vreezen,
Die zegepraalende ten minsten iets voldoen.
Laat ons dien Koning die gereed staat tot de zoen,
Voor zulk een korte tyd eerbiedigheid betoonen,
Hy is een blixem, die omver rukt vaster troonen,
Die door 't verdelgen van veel volk'ren zoekt en tragt
Heel Indië geheel te brengen in zyn magt.
Laat ons zulks myden en dien storm niet tegenstreeven,
Iets afstaan, van ons regt een weinig overgeeven,
't Geen ons niet kost en wy dog altyd magtig zyn
Hem weêr te ontweldigen. geen Vorst ontbrak ooit
schyn...

PORUS.

't Geen ons niet kost, myn heer! wat zyn dat voor gedachten?
Zou ik 't verlies van de eer, voor geen verlies dan achten?
Voorwaar uw ryk en 't myn kwam ons te duur te staan,

Zo

Zo Porus daar voor maar een lafheid moest begaan.
Meent gy dat die Barbaar, in uwe en myne staaten
Geen wreede tekens zal van zynen doortogt laaten?
Hoe veele koningen, gevoelen noch dien slag?
Alleen zyn wil bepaald hun ryken, hun gezag,
Zo zal 't ons mede gaan indien hy kan bekomen
Zyn oogwit, 'k zie de kroon ons van ons hooft genomen,
Hy zal de Rykxstaf ons ontwringen uit de hand,
En op de minste waan verbannen uit ons land.
Zeg niet, dat hy niet lang in de overwonne landen
Zich ophoud, wien ontsloeg hy immer uit zyn banden?
Noemt my één koning, die zyn luister weêr bekwam,
Naârdat die dwingeland de rykxstaf hem ontnam.
Hy, om de volk'ren meer te binden aan zyn wetten,
Durft over hen tot schrik één Griek tot koning zetten,
Maar deze onnutte zorg ontroert me in 't minste niet.
Uw, uw belang alleen treft my met meer verdriet,
Ik heb geen deel in 't geen Ephestion zal raaden,
'k Hoor maar alleen na de eer: die, die bestiert myn daaden.

TAXILES.

Myn eer is meê het wit van al myne oorlogsdaân,
Doch ik zoek midd'len, om 't gebied niet af te staan.

PORUS.

Mind gy uwe eer, en zyt gy met uw volk bewoogen,
Geen nader middel, trek den vyand onder de oogen.

TAXILES.

Vermetelheid stort haast een trotze in ongeval.

PORUS.

De schande vaak tot loon de laffaars volgen zal.

TAXILES.

't Volk agt de Vorsten hoog, die na de tyd zich stellen.

PORUS.

Zy achten meerder, die hun vyand moedig vellen.

TAXILES.

Een ruk'loos koning is vaak oorzaak van veel smart.
Dat zyn gedachten van een trots hoogmoedig hart.

PORUS.

Die zullen 't hart en gunst der groote vorsten winnen,
Misschien de harten van doorluchte koninginnen.

TAXILES.

De koningin leent dan alleen aan u het oor!

PORUS.

Dat zy zo 't wil, geen slaaf krygt ooit by haar gehoor.
Die fiere, uit edel bloed der koningen gebooren,
Zal noit de klagten van een laffen minnaar hooren.

TAXILES.

Uw hoogmoed komt met haar ten vollen over een.

PORUS.

'k Zoek eer; dat heb ik met de koningin gemeen.

TAXILES.

Gy spreekt zo, om dat gy den staat weet van haar zinnen.

PORUS.

My is noch onbekent, wien dat zy zal beminnen.
Dog ik zal maaken dat geen vreemde oit meester zy.

TAXILES.

Maar meent gy, dat de min van u begeert, dat gy
De koningin en 't land zult in de waagschaal stellen?
Beken, geen min, maar haat doet u naar de oorlog hellen.

PORUS.

Wel nu gy 't zo begeert, zal ik bekennen, dat
De kragt van eed'le toorn, die myne ziel bezat,
My na den oorlog meêr als u na vreê deê tragten;
O ja! en dat ik door die edele gedagten
En godd'lyke yver steeds gedreeven heb getragt
Te proeven, wat myne arm vermogt op zyne magt.
Die lang gewenste dag is eind'lyk nu gekoomen,
Die dag, waar in ik meen zyn oorlogslust te toomen.
Myn krygslust brandende heeft tegens zynen moed,
Eer hy my zogt, myn heer, die vyandschap gevoed:
En zo ik u regt uit myn meening zal verklaaren,
My speet zyn marren en geledene gevaaren,
Ik wenschte duizendmaal dat hy zyne oorlogsmagt,

Die

Die Perſe en Azië ten onder heeft gebragt,
Hier had gevoerd, om my met de oorlog te beſtooken.
Gy had myn handen van zyn bloed voor lang zien rooken.
Maar zo hy myne moed die ſchoone vrugt ontrooft,
En ſlegts een doortogt zoekt, zal ik dat oorlogshooft,
Dien aangeboden vreê, die u zo kan verblijen,
Ontzeggen, en hem zelfs gaan met myn magt beſtrijen.

TAXILES.

Ja, door die eed'le drift, door zo manhafte daân,
Ziet gy uw naam in meer dan duizend boeken ſtaan,
Met onbevlekte lof, alom vermaart, uw leeven
Doorluchtiger, als uw voorvaderen en neeven;
En ſchoon dat gy op't veld te ſneuv'len kwaam, geen prins
Storf ooit doorluchtiger .... de koningin komt gins.
Vaar wel, myn heer, wil haar uw heldenmoed ontdek-
ken.
'k Ga om haar haat niet door myn byzyn op te wekken.

DERDE TOONEEL.

PORUS, AXIANE.

AXIANE.

WAt 's dit? hoe, Taxiles ontvlugt me, als hy my ziet?
Weet gy de redenen die hem beweegen niet?

PORUS.

Hy doet zeer wel, dat hy zyn ſchande wil bedekken
Voor u, nu hy niet durft den vyand tegen trekken;
Hy vlied, mevrouw, om uw verwytingen te ontgaan.
Verlaaten wy hem, die zich zelven heeft verraân,
Die, door laſhertigheid van and'ren aangedreeven,
Hem, en zyn zuſter dien tieran wil overgeeven.
Vliênwe uit deez' legerplaats, daar hy de aanſtaande pracht
Bereid heeft, en hem als zyn opperheer verwacht.

AXIANE.

Wat zegt hy doch?

PORUS.

Die ſlaaf ſchynt al te zegepraalen,
En durft zyns meeſters roem alreede aan my verhaalen,
Hy wil dat ik hem diene . . .

AXIANE.

Ik zal hem tegentreên,
En dat hy voor heeft zien te ſtuiten door myn reên.
Zyn liefde is zelfs my in myn weerwil my gebleeken,
Die ik gedoemd heb; doch ik moet hem noch eens ſpree-
'k Zal zien, eer dat hy zich tot dat beſluit begeeft, (ken,
Wat dat ik doen kan, en hy voorgenoomen heeft.

PORUS.

Kunt gy noch twyffelen, mevrouw, en u vertrouwen
Op zulk een laffaart, die zyne eeden niet zal houwen;
Die Axiane, die haar koningryk, ô ſchand!
Eerlang zal leeveren aan zynen dwingeland.
Hy meent reeds dat hy van zyn hand u zal bekoomen,
Vaar voort, zo gy zyt met de ontrouwen ingenoomen.
Verdruk u zelfs. hem zal veel licht die eer geſchiên,
Dat hy me uw liefde ontrukt, en gy hem aan zult zien.
Zyn minnenyd zal noit die glory my ontdraagen,
Dat ik niet voor u ſtryde, of ſneuv'le, of 't al zal waagen.

AXIANE.

Hoe, meent gy dan dat ik voor die oneed'le trouw
Hem, myne vriendſchap tot vergelding ſchenken zouw?
Voor deze ſlaaverny hem met myn min beloonen?
Durft gy me op deze wys, myn heer, in 't aanzigt hoonen?
Of ſtemmen dat men my tot een vergelding gaf
Een trouwelooze? ben ik in uwe oog zo laf?
Toonde ik ooit achtinge voor Taxiles voor dezen?
En ſchoon ik u myn trouw of hem mogt ſchuldig weezen,
Meent gy, dat ik my op die keur noch zou beraân?
My is niet onbekend zyn wankelbaar beſtaan.
Zyn zuſter, die hem in die lafheid komt verſterken,
Zal 't licht, zo ik zulks niet belet, by hem bewerken,
Die zuſter, die de Griek in de oorlog kreeg, gevaân,

En

En by haar broeder, nu is weêr gekoomen aan.

PORUS.

Wel nu gy alles weet, mevrouw, waarom gezweegen?
Waarom gebleeven? waarom gaat hy haar niet tegen?
Waarom ontslaat ge u zelf van die ontrouwe niet?
Wat of uw zorg voor dien lafhertigen bediet?

AXIANE.

Op dat hy uwe zy verkiezen zou in 't stryden,
Kan ik u, op dat gy deez' landen zoud bevryden,
Een zegepraalend vorst alleen dan 't hooft zien biên?
Neen! 'k wil dat hy hem zal mede onder de oogen zien,
In spyt zyns zusters. 'k dacht dat gy zogt voor te komen..
Maar, goôn! uw hart is met iets anders ingenomen.
Gy wilt een koningin opoff'ren, en haar staat
Aan Alexander, en zyn gruwelyken haat;
Licht dat die trotze, uit zugt tot Taxiles gedreeven,
My dwong tot loon uws doods myn liefde hem te geeven.
Wel aan, en maak terstond u vaardig tot den stryd,
Bevegt hem, en vergeet wat gy my schuldig zyt.
Vergeet met een ook, dat, zo gy had willen hooren,
U licht de hemel had een heerlyk lot beschooren,
Het geen .... ik zou misschien op myne beurt myn min ...
Maar neen, myn heer, ga maak van stryden een begin.
Myne onderhouding is verdriet'lyk in uwe oogen.
Gy spilt vergeefs uw tyd terwyl ge u kunt verhoogen.

PORUS.

Mevrouw, ei staa toch! hebt medoogen met myn brand.
'k Stel myn leeven en myn dood in uwe hand,
't Is waar, de roem heeft op myn ziel een groot vermoogen.
Maar noch veel grooter zyn de kragten van uwe oogen.
Vorstin, het is onnut is 't, dat ik verklaaren zouw
Den moed der helden, die ik dagelyks beschouw.
Wat grooter zegen en geluk kon my geschieden,
Zo Taxiles voor my zag Alexander vlieden?
'k zeg niet meêr, gebie me, ô schoone koningin,

Wilt gy dat ik myn eer of haat volg, 'k volg uw zin.

AXIANE.

Bezwyk niet, nu gy ſteld uw' hart in myne magten.
Zal ik de zorg, die tot zyn roem ſtrekt, niet verachten?
Neen, ik weêrhou u niet, dat gy u ziet ontrooft
Van die verwinning, die ge u zelven hebt belooft.
Trek na den vyand, vecht doorluchtig om de zegen,
Toon dat uw daaden meer als zyne ſtaatzugt weegen:
Maar ſchei u nimmer van uw bondgenooten af,
Acht hen kloekmoediger veel eerder, dan zo laf.
Vertoef een weinig dat ik Taxiles kan ſpreeken,
Ik zal zyn opzet door myn reeden zien te breeken,
Dat hy uw gramſchap niet beſpeure uit uw' gelaat;
Dewyl ik hem verpligt dat hy me veldwaarts gaat.

PORUS.

Wel ga, mevrouw, beſtier 't al na uw welbehaagen,
Uw' woord is my een wet, 'k zal my gehoorzaam draagen.
Men zie Epheſtion, dewyl men hem moet zien;
'k Verwagt hem hier, maar om een veldſlag aan te biên.

Einde van het eerſte Bedryf.

TWEE-

TWEEDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

KLEOFILA, EPHESTION.

EPHESTION.

O Ja; vergun, terwyl de vorsten zaam vergaaren,
Om hun gevoelen aan elkander te openbaaren,
Dat ik, mevrouw, 't geheim van myne komst ontleê:
U zeg, wat redenen my brengen hier ter steê.
Gedoog, dat ik de min van zulk een vorst, mevrouwe,
Mag dienen; de oorzaak van zo zuiv're vlam ontvouwe:
En dat ik, voor dien held tot uwer vorsten rust
Uw gunst verzoek, waar door de kryg zal zyn geblust.
Wat staat hem na zo veel gevaars van u te wagten?
Zult gy uw broeders woord, meer als zyn zuchten achten?
En wild gy, dat zyn hart onzeker, twyflend, nu
Zich aan u geeft, daar hy niet hoopen mag op u?
Wilt gy al wat 'er leeft voor u zien neêrgeboogen?
Begeert gy vreê? of hebt gy lust in ooreloogen?
Spreek slegts: myn vorst zal 't al volbrengen met 'er vaart,
En u verdienen, of verwinnen door zyn zwaart.

KLEOFILA.

Hoe, kan die held, myn heer, door 't oorloogsvier gedreven,
Noch denken om myn liefde, en my hem overgeven?
Die heel de werrelt hecht aan 't magtig Babilon,
Zou die noch denken om een vrouw, die hy verwon?
Die groote minnaar kan zyn boeijen zelfs verkrachten;
Zyn daaden dryven hem tot edeler gedachten.
Hy, die de staatzugt voor zyn grootste wellust acht,
Zal nimmer buigen voor de liefde en haare magt.
De min kan in de rust in ons dat denkbeeld brengen;

Zy werd alleen gesmoort door 's vyands bloed te plengen.
't Kan zyn, myn heer, dat hem de liefde heeft verzeld,
Toen my het oorlogsvier had in zyn magt gesteld,
Maar nauw'lyks was ik van zyn boeijen weêr ontslaagen,
Of hy heeft weêr zyn hart de staatzugt opgedraagen.

EPHESTION.

Mevrouw, had gy hem in zyne ongeduld verzeld,
Toen hy de daagen van uw' afzyn heeft geteld,
Gy had gezien waar toe de min hem had gedreeven;
Om u heeft hy zich zelve in dat gevaar gegeeven;
Zo veele koningen om u ten val gebragt;
Zo verr gereist; om u zo veel gevaar veragt:
Wat hem het nad'ren tot uw' schoonheid kon beletten,
Hy ging vol ongeduld het bovenst te onder zetten.
Hy ziet uw vaanen, en zyn vaanen in een veld.
Hy ziet uw volk'ren in slagordening gesteld.
Doch Alexander vreest, wat hy ook heeft begonnen,
Dat hy noch weinig op uw' liefde heeft gewonnen.
Het baat hem niet, dat hy uw' landen heeft verschoont,
Zo gy geen wedermin aan zyne smarten toont:
Indien gy eeuwiglyk zyn min verdagt wilt houwen,
En dag op dag, mevrouw, voed een nieuw misvertrou-
wen...

KLEOFILA.

Ach! dat zyn dingen van een slegte tegenweer;
Maar myn bekommert hart, dat twyffelt aan die eer
Daar 't allermeest na haakt. en nu vorst Alexander
Begeert, dat ik myn hart u open, en geen ander,
Zo zeg ik, dat zyn min heeft myne ziel bekoort.
Ik meende dât de tyd zyn driften had gesmoort.
Ik wensch Ephestion, dat hy mag eeuwig minnen.
'k Zeg meerder; toen die held myn grenzen kwam ver-
winnen,
En zegepraalend my in Omphis kreeg gevaân,
Toen zag myn hart hem reeds voor zyn verwinnaar aan;
In 't midden van die zwaare en groote slaavernijen,
Vleide

Vleide ik my zelve noch met zyne minnerijen:
Ik heb zyn heerszucht nooit daar elk voor vreest, veracht,
En na myn vryheid, noch myn eerste staat getracht.
Nu oordeel, of ik wensch dat hy volhard in 't minnen;
En of uw Vorst, myn heer, niet steeds speeld door myn zinnen;
Doch 'k hoop geenzins, dat hy begeert, dat zyn Princes
Een zal omhelzen, die het bloed van Taxiles,
Myn waarsten broeder, deed langs Indus velden stroomen,
Een die ze als vyand zag in zyne tenten koomen.

EPHESTION.

O neen! die groote Vorst, verwonnen door uw min,
Staakt nu den oorelog alleen om u Vorstin.
Hy laat door my de vrede aan uwe Vorsten bieden,
Staat toe dat aan hun ryk geen leet ooit zal geschieden,
Schoon hy hun heir kon in een oogenblik verslaan,
Hun volk verstrooijen, of doen door het zwaard vergaan.
Hy vreest alleen, dat zyn zo licht verkrege zegen,
Te zwaar voor u, en voor vorst Taxiles zou weegen:
En wyl uw droefheid, door zyne oorlogs zege groeit;
Wil hy geen kroon, die met uw traanen werd besproeit.
Maak door uw wyzen raad, mevrouw, dat zy hem vreezen,
En hun behoudenis u mogen schuldig weezen.

KLEOFILA.

O ja; gy moet daar niet aan twyffelen, myn heer,
Want myn ontrust gemoed, werd altyd heen en weêr
Gedreeven. Groote goôn! ik zidder voor myn broeder;
'k Vrees, hy zal sneuv'len door de magt van myn behoeder.
Doch 'k tracht hem vrugteloos dien slag te doen ontgaan,
Maar Axiane hist hem t'elkens op u aan.
Zo kan de liefde van de ondankbre hem verwinnen.
Held Porus voorbeeld bant zyn zuster uit zyn zinnen.
Wat zal ik doen, ô Goôn! in deez' verwarden tyd?
'k Vrees voor myn broeder, 'k vrees (ô doodelyke stryd!)
Voor Alexander. hy heeft meermaals blyk gegeeven

Van zynen moed; doch ik ken Porus, en zyn leeven.
Hy is een dapper Held, die ik in meenig flag,
Veel zegetekens met ons volk bevechten zag.
Hy heeft den Perziaan ook uit het veld geslaagen;
Zyn ryksstandaarden, en de zege weggedraagen.
Zyn volk zal volgen zulk een voorbeeld, zulk een baak.
Het zal verwinnen, of niet sterven zonder wraak.
Ik vrees ook...

EPHESTION.

Neen, mevrouw, verban zulk ydel vreezen.
Dat Porus koom, zo hy wil ongelukkig weezen.
Hy trek heel Indië tot zyne hulp by een,
Zo Taxiles niet volgt zyn dolle oploopentheên.
Daar komt hy.

KLEOFILA.

Ga, myn heer, wil hen tot vreede maanen,
En stil, zo't moog'lyk is, die wreede krygsorkaanen;
Doch zo gy ziet dat dit staat uit te barsten, ach!
Maak dat een ander, en niet ons, het treffen mag.

TWEEDE TOONEEL.

PORUS, TAXILES, EPHESTION.

EPHESTION.

AL eer het krygsgeluk, ô Vorsten! u komt toonen,
Wat dat myn Vorst vermag op uw gevreesde troonen,
Begeert myn meester dat ge u zelve zult beraân,
En laat voor 't laatst u noch zyn gunsten bieden aan.
Uwe onderdaan, door u te veel gevleit, aan 't muiten,
Dacht de overwinnaar van de Euphrates hier te stuiten,
Daar zelfs de ryksvloed ziet, in spyt van 't groot getal,
De Griekze vaanen staan op zyn gevreesden wal.
Gy zoud die zelfde al zien op uwe vesten pryken:
Uw velden overzaaid met duizenden van lyken,
Indien die held, vernoegt van zo veel zege en buit,

Niet

Niet zelfs de moed van zyn zoldaaten had gestuit.
Hy komt niet, met het bloed bezoedeld van veel heeren,
Uwe onderdaanen op een wreede wys trotzeeren:
Zyn hoogverheeve moed, en oppermogentheên
Verzoenen op het graf der vorsten. neen, ô neen!
Maar gy, door yd'le hoop en eige roem bedroogen,
Trotzeert dien Vorst, en wilt zyn magt zien onder de oogen.
Maar als zyn gramschap hem gerust houd, dan, myn heer,
Laat u genoeg zyn, dat ge u stelde in tegenweer.
Zoek geen meer uitstel om uw pligten af te leggen.
Dat hy zulks waardig is, kan u de Euphrates zeggen.
Bedien u van die steun dien u zyn arm aanbied.
Aanvaard die eer, dat gy uw' land beschermen ziet.
Dit is de gunst die u myn meester voor laat stellen
Door my, het scheeld hem niet hoe gy meugt overhellen,
Of gy den vreê begeert, dan of ge in tegenweer
Het alles waagen wilt, en twisten om die eer.
Kiest dan, ô Vorsten! of gy 't alles wilt verliezen,
Of 't al behouwen, 't staat aan u het best te kiezen.

TAXILES.

Beeld u niet in, myn heer, dat wy verblind door haat,
Al de eed'le deugden van uw Vorst en van zyn staat
Niet recht erkennen. of dat wy als wreê barbaaren,
Door hoogmoed willen ons voor vyanden verklaaren.
Wy geeven garen de eer aan die door heldendaân
Verdienen, eeuwen in geheugenis te staan.
Gy bid de Goden aan, wiens kerken en outaaren,
Wy eeren, en tot wien we aanroepen in gevaaren.
De helden, die by u uit sterffelyk geslacht
Gesprooten zyn, ziet gy voor Goden hier geacht.
Maar vrugteloos zou men zo brave volk'ren trachten,
Van die wy eeren, ja aanbidden en hoog achten
Te maaken slaaven; neen, dat is hun inborst niet,
Zy dulden nooit dat hen een vreemdeling gebied,

Maar als zy merken, dat men hen wil overheeren,
Dan toonen zy hun moed, en weeten zich te weeren.
Uw Vorst heeft koningen genoeg in slaaverny.
't Is meer als tyd, dat hy trekt vrinden op zyn zy.
't Gaat vast, dat volk'ren die men komt door 't zwaard te winnen,
Den overwinnaar meêr ontzien, als recht beminnen.
En alzo ras, myn heer, zy zien gelegentheid,
't Juk af te schudden, op hun schouderen geleid,
Zo zullen zy geenzins verzuimen aan te spannen,
Om zich te ontlasten van hun heerschende tierannen.
Uw nieuw verkregen land is opgepropt, myn heer,
Met bitt're vyanden. zy wetten hun geweer.
Zy morren, rotten t'zaam, doen uwen val bezweeren.
't Is u onmoog'lyk zo veel landen te regeeren;
Zo meenig koninkryk te houden in zyn pligt.
Der Scyten leger is vry grooter van gewigt
Als gy gelooft; zy staan bereid om voor hun regten,
En vaderland, ook tot den laatsten man te vegten.
Neem eens de proef van een oprechte vriendschap, heer.
Laat ons in vryheid, al zyne oorlogsdaân, zyne eer
Ten hemel heffen. ja, dus neem ik Alexander
En zyne vriendschap aan; 'k verwagt hem, als elkander
Twee Vorsten wachten. 't is een koning die op my,
Al wat hy wenscht, vermag, niet op myn heerschappy.
PORUS.
Ik meende, doen de vloed Hydaspes zyn zoldaaten
By een trok, en de hulp van myne en and're staaten,
Dat al de Vorsten zaam gehecht aan dit gevaar,
Eenmondig stemden ten bederf van die Barbaar.
Maar nu een Koning vleid hem, die heeft voorgenomen
Deez' landen door een vloed des oorlogs te overstromen,
Zo is 't myn pligt, dat ik spreek tot behoudenis
Myns koninkryks, en 't geen door hem verraaden is.
Wat zoekt uw Koning hier, die u deed herwaarts koomen?
Waar

Waar in bestaat zyn wit? wat heeft hy voorgenoomen?
Wie vergt hem, met zyn magt te koomen op ons zy,
Die geene vyanden belegerden, dan hy?
Eer hy de wereld door zyne oorlogsmagt deed beeven,
Doen konden wy alom in stille vrede leeven,
En werd ons ongelyk van and'ren aangedaan,
Wy konden die, die ons bestookten, wederstaan.
Maar hy, wat recht heeft hy om in ons land te vallen?
Wat reden heeft hy om te sloopen onze wallen?
Wat leed hy ooit van ons? wanneer doch hebben wy
Zyn land beoorloogt, of gebragt in slaaverny?
Hoe! kunnen noch de zeën, woestynen, of gevaaren
Die ons verdeelen, voor zyn woeden ons bewaaren?
En kan men aan het eind des werelds, niet zyn vry
Van zyne boeijen, en ontmenschte slaaverny?
Wat vreemder heldenmoed, die, eer hy heeft begonnen,
De grootste wederstand waant door zyn magt verwonnen;
Die de opgeblaazentheid tot zynen regel heeft,
En al in slaaverny wil ketenen dat leeft?
Die zich als opperheer verklaart van 't ooste en 't westen:
Ja, die 't heelal tragt, aan zyn wapenen ten besten
Te geeven, tusschen vorst noch slaaf maakt onderscheid,
Maar alles boeit, en in zyn ketens nederleid.
Zyn dolle oploopenheid zoekt alles te overrennen.
En wie kan Koningen zelfs buiten ons meer kennen.....
Wat zeg ik buiten ons? ik ben, ik ben 't alleen
Die waardig is, den naam van Koning te bekleên.
Maar 't is aan mynen moed een eed'le stof gegeeven.
Ik zie vernoegt 't heelal door dien verwinnaar beeven,
Op dat, wanneer het volk in vryheid is, door my
Het zich gered zie uit zyn droeve slaaverny:
En dat een yder mag tot Porus eere roemen:
'k Hoorde Alexander reeds des weerelds winnaar noemen,
Maar Porus wachte hem aan 't aardryks uiterste end,
Die daar dat lastig juk heeft van haar hals gewend.

EPHES-

EPHESTION.

Men kan uit uw besluit een heldenmoed bespeuren.
't Kon echter zyn, myn heer, dat gy het zoud betreuren.
Gy gaat u waap'nen, maar gy wapent u te laat.
Indien 't heelal, dat reeds op 't punt van vallen staat,
Geen ander steunzel had als u, 't zou zich beklaagen,
En u zo wel als zich, dat gy zo stout durft waagen.
Maar 'k hou u niet, trek na myn meester in het veld.
Had u de Faam de helft van zyne daân gemeld,
Dan zoud gy hooren.....

PORUS.

Wat zou 'k hooren? hy verrigten?
Dat ik in deugden zou voor Alexander zwichten?
Zyn 't ook de Persers licht in uw geweld gebragt?
Of zyn uwe armen daar gy zulk een heil van wacht?
Wat eer verkreeg hy door een Koning te overwinnen,
Die zelfs verwyft, niet kon besluiten of beginnen?
Te moorden 't lafste volk, belaaden met zyn goud,
Waar onder 't nederzeeg? was deze daad zo stout?
En dat alom gedrukt, en zuchtende, uw zoldaaten
Een wal verstrekte, tot het moorden uitgelaaten?
Het ov'rig volk alleen door zyne daân versteld,
Aanbaaden knielende dien onverwinb'ren held.
De rest misleid ('k weet niet door welke orakelstemmen)
Geloofde, dat die God niet was in 't veld te temmen.
Maar wy, wy oordeelen heel in een and'ren schyn.
Wy weeten, dat de Goôn geen dwingelanden zyn.
En wat voor naamen hem een slaafs gemoed mag geeven,
De zoon van Jupiter werd sterflyk hier verheeven.
Neen, wy bestrooijen niet met bloem en loofwerk, 't land
Waar door hy trekt. hy vind hier dapp're wederstand.
Door ons ziet hy den vloed van zynen voortgang stoppen;
Eén rots van ons, kost hem veel meerder tyd, meêr koppen,
Meêr helden, zorgen, bloed, ja meerder tegenstand,

Als hy voor dezen vond in 't Aziaansche land.
De glans des gouds heeft op onz' harten geen vermoogen;
Zyn straalen schitt'ren my als dood'lyk, in myne oogen.
De roem is 't, die alleen myn ziel bekooren kan.
Ik haat de rust, en schoot met vreugde 't harnas an.
Zy is die 'k zoek....

EPHESTION, *opstaande.*

En die zoekt Alexander meede.
Men stelt hem nimmermeer met kleinigheên te vreede.
De roem is 't, die de Held uit Babylon deed gaan,
Om edelmoedig na vorst Cyrus troon te staan,
En 's werelds monarchy aan zyne kroon te hechten.
Maar, nu dat gy hem zo vermetel durft bevechten;
Hem, die door my u de eer van zyn vergiff'nis bied,
Versmaaden, daar ge uw ryk by na verwonnen ziet.
Uwe oogen zullen als getuigen van zyn zegen,
Op heden zien, hoe hy zyn naamen heeft verkreegen.
Gy zult hem datelyk zien in het harnas staan.

PORUS.

Wel, ik verwacht hem niet, maar 'k zal hem zoeken gaan.

DARDE TOONEEL.

PORUS, TAXILES.

TAXILES.

KAn ik uw' ongeduld, myn heer, dan niet verzetten?....

PORUS.

Neen, Taxiles, ik wil uw' opzet niet beletten.
Gy zaagt Ephestion sprak my alleen maar aan.
Hy zal zyn meester uw gedweeheid doen verstaan.
Van Axianes volk heb ik een groot gevoelen.
Zy, en myn krygsvolk, zyn gezint hun moed te koelen
Op hem. ik zal hun roem op houden, en myne eer,
En gy zult van de slag slegts rechter zyn, myn heer.

'k Hoop,

'k Hoop dat gy door de deugd zo ver nog werd gedreeven,
Dat ge u niet in 't geschil, zult met uw vriend begeeven.

VIERDE TOONEEL.

AXIANE, PORUS, TAXILES.

AXIANE *tegen Taxiles.*

WAt hoor ik, Taxiles, ô Goôn! wie had gedacht,
Dat gy een vrind reeds wierd van dien tyran geacht.
Zy roemen dat een vorst die hen voorheen deed vreezen..

TAXILES.

Een vyands zeggen hoort ons wat verdacht te weezen,
'k Zal op een and're wys, mevrouw, haast zyn bekent.

AXIANE.

Wasch dan de smet af, die dus uwe glory schent,
En zuivert u, myn heer, van zulke lasteringen:
Ga hen met Porus tot gehoorzaamheeden dwingen.
Laat hen gevoelen door uw moed, dat in dien schyn,
Geen zwaarder vyand ooit voor hen, dan gy, kan zyn.

TAXILES.

Wel aan, mevrouw, ik ga myn leger dan verdeelen.
Laat die geruchten nooit in uw gedachten speelen.
Vorst Porus doe zyn best, ik zal het myne doen.

VYFDE TOONEEL.

AXIANE, PORUS.

AXIANE.

HElaas! wat zal ik uit die koelheid doch vermoên!
Vergeefs lafhertige, zoekt gy my wys te maaken,
Dat die staatzugtige het bloedig woên zal staaken.
Daar is geen twyffel aan, myn heer, wy zyn verraân.
Hy bied zyn zuster de eer van zyne landen aan.
Ik vrees, zyn haat zult gy met uwe dood bekoopen,
Hy munt op u. wat weg vind gy tot voordeel open?

O Goôn!

O Goôn!

PORUS.

Zyn twyffeling heeft my een hulp ontrooft,
Die ik hem kennende, my nimmer had belooft.
'k Dorst my voorheen nooit veel op Taxiles verlaaten.
Zyn zwakke bystand zou ons veel meêr schaân, dan baaten.
Hy die ons maar verraad alleen op hoop, mevrouw,
Kan ons beschermen min, dan hy verzwakken zouw.

AXIANE.

Ach! wat besluit gy doch, myn heer, met die gedachten.
Gy denkt niet op 't getal van uwe vyands magten.
Zult gy dien vyand, waar voor Azië moest vliên,
Alleen maar met uw volk noch durven weêrstand biên?

PORUS.

Hoe! wilt gy dat ik een verraader na zal treeden?
U geef een meester, die ik straffen zal op heden?
Zou ik dan weigeren hem onder 't oog te zien?
Of hem met kloeken moed geen weêrstand durven biên?
Neen, denk dat niet, Vorstin. uw zucht tot overwinnen
Is my bekent; 't vier, dat uw eerzugt stookt van binnen.
Gy zyt het, gy alleen, die zo veel Vorsten doed
Ten stryde trekken, zelfs ten kosten van hun bloed:
En dat uw fierheid, dien tot minnaar zal verklaaren,
Die Griekens hoofdtyran, door deugd kan evenaaren
En overwinnen Ik zal toonen in 't gevecht,
Dat ik myn moedig hart daar toe heb opgerecht.
Ja, op die hoop alleen, van wedermin gedreeven,
Zal ik hem tegen gaan, verwinnen, of zelfs sneeven.
Maar, nu myn liefde in haar ontdekking word gewraakt,
Om dat uw hart alleen door roemzucht werd geraakt,
Zoek ik het alles door de zegen te verwerven:
Die eer te hechten aan myn daden, of te sterven.
'k Zal trachten, dat uw hart tot myne min veel meêr
Beweegt zal werden, als de roem het deed wel eer.

AXIANE.

Wel, ga dan; Taxiles heeft moog'lyk onderdaanen,

Die

Die edeler dan hy, zich voegen by uw vaanen.
Ik zal voor 't laatst hem zien zyn opzet af te raân.
En ik verwacht uw' lot, na de uitslag van het slaan.
Bekommer u niet, of myn ziel u is genegen,
Maar tracht, dat gy in 't veld behouden meugt de zegen.
Toon u een held, die ik met recht myn Kroon vertrouw.
Verwin en leef.

PORUS.

Helaas! waarom gewaagt, mevrouw,
Om my te zeggen of uw ziel my is geneegen?
Of myne zuchten u aan 't hart gaan en beweegen?
En wilt gy dat ik zal door uw stilzwygentheid,
(Want moog'lyk heeft het lot myn ondergang bereid.)
Onkundig weezen als ik stervend ga verlooren,
Wat heerlyk lot gy had aan myne min beschooren?
Spreek.

AXIANE.

Ach! myn heer.

PORUS.

Helaas! ô schoone Koningin,
Had gy medogentheid met my, en myne min,
Uw' hart zou onder het geweld der min wel bukken,
En ik het eind zien, van my langer te onderdrukken.
Werd dan uw fierheid door myn zuchten nooit beweegt!
Of is uw hart, van al dat minlyk is, ontleegt!
Dat hart! dat my den roem voorspelt, kan na elkander
Myn droeve zuchten....

AXIANE.

Ga, vecht tegen Alexander,
'k Zie u verwinnaar van dien trotzen; van de schrik
Van Azië; weêrstaat hy u niet meêr, als ik.

Einde van het tweede Bedryf.

DAR-

DARDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

AXIANE, KLEOFILA.

AXIANE.

Hoe, zal uw broeders tent my tot een kerker ſtrekken,
Mevrouw? mag ik niet zien myn volk ten ſtryd uit-
trekken?
Maakt die verrader van zyn lafheid een begin
Met my? my boeijende in zyn leger als ſlavin?
Die minnaar durft my reeds zyn magt te kennen geeven.
Is dit de minnedrift, waar door hy ſcheen gedreeven?
Hy ſchynt reeds moede van myn ſtrafheid, houd, ô ſmart!
My hier gevangen, daar hy binden moeſt myn hart.

KLEOFILA.

Mevrouw, gy hoort de zorg, die ongemeene liefde,
Die 't vorſtelyke hart zo tederlyk doorgriefde,
Dus niet te duiden: dat myn broeder liet gebiên,
Hoort gy niet met dat oog, maar anders aan te zien.
Nu gy ziet vaardig ſtaan twee groote legermagten,
Zo vol van dapperheid, als edele gedachten,
Wiens razerny licht tot uw heir uitbarſten zouw;
Waar zyt gy veiliger als in deez' tent? mevrouw,
Waar zoud gy 't oorlogswoên veel beter konnen vlieden
Als in deez plaats, daar u geen onheil zal geſchieden?
Gy kunt hier na uw wil gebieden als voorheen,
Terwyl gy door de ruſt...

AXIANE.

Ik vrees die ruſt alleen.
Deez' haatelyke plaats kan myn gemoed niet lyden.
En zou ik, nu voor my myne onderdaanen ſtryden,
Doorluchtig op het ſpoor van Porus, zo vol moed,
Hun trouw verzegelen ten koſten van hun bloed,
Daar my der ſtervenden gekerm reeds klinkt in de ooren

Hier zoeken toeverlaat? na deze ruſt noch hooren?
Dit leger leeg geruſt, maar'k zie, men tracht, mevrouw,
Myn hart te vleijen, tot vermeerd'ring van myn rouw.

KLEOFILA.

Wilt gy, dat hy u zal aan 't woeden overgeeven?
Moet hy met u, mevrouw, niet als een minnaar leeven?
Hy weet te wel zyn pligt.

AXIANE.

Ach! moet hy, groote Goôn!
Om my te redden zien zyn medeminnaar doôn?
Zyn pligt van minnaar, en van koning zo vergeeten?
't Gevecht aanſchouwen, en van eer nog eeden weeten?

KLEOFILA.

Ach! hoe gelukkig is vorſt Porus! welk een ſmart
Zie ik zyn afzyn u niet brengen in uw hart!
En als gy na uw zucht tot deze Vorſt zoud leeven,
Zoud gy u niet, mevrouw, met hem in 't veld begeeven?

AXIANE.

Ik zou noch meêr doen: ja myn yver is zo groot,
Dat ik held Porus zou navolgen in de dood.
Om hem, om hem alleen wouw ik myn Kroon ontbee-
ren;
U op myn rykstroon door uw minnaar zien regeeren.

KLEOFILA.

Wel, nu gy deelgenoot zyt van zyn groot gevaar,
Waarom begeert gy dat wy ſcheiden van elkaâr?
Laat my dien Koning, dien gy daat'lyk zult aanſchouwen,
U wedergeeven, en voor grooter ramp behouwen.

AXIANE.

Gy zegepraalt, mevrouw, en wenſcht reeds, om uw held
Als overwinnaar hier te ontfangen uit het veld.
Uw' opgeblaazentheid, die gy te vroeg gaat uiten,
Die uit de min, daar gy u zelfs meê vleid, komt ſpruiten,
Is met uw wenſchen ligt te ſchielyk voortgebragt,
En moog'lyk 't geen gy wenſcht al uitgevoert geagt.
Ja zelfs....

KLEO-

KLEOFILA.

Wel aan, mevrouw, ik zie myn broeder komen.
Wie zich van beide vleit, word haast uit hem vernoomen.

AXIANE.

Helaas! nu twyffel ik niet meêr aan myn verdriet,
Wyl Porus nederlaag hem uit zyne oogen ziet.

TWEEDE TOONEEL.

TAXILES, AXIANE, KLEOFILA.

TAXILES.

MEvrouw, zo Porus niet geweest was zo verbolgen,
Zo hy den trouwen raad van my had willen volgen,
Hy had zyn land en 't bloed zyns onderdaans gespaart,
En my, voor het verhaal zyns ongeluks bewaart.

AXIANE.

Hoe! Porus....

TAXILES.

Ja, mevrouw, hy heeft door veel gevaaren
Getracht de luister van zyn ryken te bewaaren:
En my in weêrwil door zyn dapperheid verpligt,
Zyn daden te uiten, die hy stervend heeft verricht.
Het moedig krygsvolk liet den Koning niet verleegen;
En de overwinnaar heeft de zege duur verkreegen.
Het krygsgeluk heeft lang in twyffeling gestaan.
Men zag als stroomen 't bloed langs onze velden gaan.
Doch Porus was zo zeer, zo fel op my gebeeten,
Dat hy zich reuk'loos op den vyand heeft gesmeeten;
Hy vecht, tot hy uw volk en 't zyn verslaagen ziet:
Noch poogt hy wederstand te bieden, maar om niet
Zyn al zyn pogingen. hy ziet zyn ryksbanieren
Alom in handen van zyn overwinnaars zwieren.
Hy merkt zyn misslag, en myn voorzorg nu te laat,
Die hy zo trots, mevrouw, gedoemd heeft en versmaad.

AXIANE.

Die hy versmaad heeft! dorst uw laf gemoed verwachten,
Dat hy u smeeken zou om uw gevreesde magten?
In weêrwil van u zelfs u doen ten wapen treên?
En dwingen dat ge uw land bevrijen zoud? ô neen!
Kan Porus u niet tot een heerlyk voorbeeld strekken,
Uw' lafheid afraân, en u tot uw' pligt opwekken?
Noch kost de staat, noch ik, noch Porus in 't gevaar,
U niet beweegen, om te stryden tegens haar?
Gy dient hem wel die u uw zuster heeft gegeeven.
Vaar voort maar, om met my na zyne haat te leeven.
Laat de overwinnaar in zyn krygsgeluk begaan.
Sluit my de boeijen en uw medeminnaar aan.
Dan is uw wensch bepaald. uw misdaad, zyn gevaaren
Zyn oorzaak, dat ik hem myn min zal openbaaren.
Ik min hem, en ik zal noch meer u doen verstaan,
En zien, hoe dat verlies u zal ter harten gaan.
Zyn noodlot, heeft myn hart tot zyne min doen blaaken.
'k Zal dien rampzaligen myn liefde kenbaar maaken.
'k Zal voor verwinnaar hem verklaaren in dien staat,
En zweeren u tot loon, myn onuitblusch'bre haat.
Vaar wel, bemind my nu, gy kend nu myn gedachten.

TAXILES.

Ach! durft gy van myn hart zo groot een misdaad wachten.
Kunt gy wel denken, of van my vermoên, mevrouw,
Dat u het minste leed van my geschieden zouw?
Die Vorst weet al te wel, hoe men met Koninginnen
Moet leeven, en hoe teêr me een schoonheid moet beminnen.
Gedoog, dat hy u weêr doe op uw rykstroon treên,
En dat ik u myn min opoff'ren mag met een.

AXIANE.

Meent gy dat Axiaan die schande zou beleeven,
Dat haar haar' koninkryk wierd wederom gegeeven?
En zou ik my weêrom gestelt zien op den troon,

Joor dien tyran, die my daar van geschopt had? Goôn!

TAXILES.

], belg u niet, mevrouw, die diepe eerbiedigheeden.
Vat doet men niet, om als Vorstin ten troon te treeden?
Hoe menig Koning zo vermaard, alom gevreest,
Die hem zyn koninkryk niet schuldig is geweest:
Bezie Darius maar, zyne ega, en zyn moeder,
De een acht hem voor haar zoon, en de and're voor haar broeder.

AXIANE.

Neen, ik stel nimmermeer myn vriendschap tot een prys.
'k Schuw dien tyran. 'k begeer geen kroon op zulk een wys.
Zou ik gelyk een vrouw der laffe Persen smeeken?
En blyven aan zyn hof hem tot een zegeteeken?
Zou ik hem vleijen, en navolgen door 't heelal?
Meent gy dat ik zyn deugd by yder roemen zal?
Laat Alexander u myn rykskroon vry doen draagen.
Schep in de Septer van myn Porus uw behaagen.
Regeer! het zal ons niet verstrekken tot ons pyn,
Want gy zult meerder slaaf als ik, of Porus zyn.
'k Hoop dat zyn eed'le moed, door zyne toorne ontstoo-(ken,
Door u de glory van zyn daân zal zien gebrooken,
Die hoon zal straffen, en zich zuiv'ren van die smaat,
Dat u verstrekken zal tot loon van uw verraad.
Hoe gunstig hy u schynt door al zyn veinzerijen,
Ondankb're, denk wat straf hy Bessus heeft doen lijen.
Vaar wel.

DARDE TOONEEL.

TAXILES, KLEOFILA.

KLEOFILA.

Ach! broeder, kreun u niet om haar verwyt,
Gy zult haar winnen door den Koning, en den tyd.
En hoe verbolgen zy haar tegens u mag stellen,

De heerschzucht zal haar haast tot u doen overhellen.
Nu zy aan u haar staat, en koninklyke kroon
Ziet hangen, zal zy om te blyven op den troon,
Haar wensch in uwen wil volkomelyk bepaalen.
Maar zaagt gy mynen held, myn broeder, zegepraalen?
Wat zei hy u?

TAXILES.

Mevrouw, ik heb uw' held gezien.
Ik zag hem de aftogt van zyn legermagt gebiên.
Zyn jeugdig weezen deed my lang in twyffel trekken
De lauerkroonen, die zyn helden hoofd bedekken.
En hoe zeer elk verhief zyn moed, en oorlogsdaân,
Myn hart scheen in 't begin daar twyffel aan te slaan.
Maar wie zyn fierheid in zyne oogen komt te aanschouwen,
Zal 't haast gelooven, en hem onverwinbaar houwen.
Want, naar dat ik hem recht beschouwt had, zag ik licht
De zege blinken in dat vorstelyk gezicht.
Maar naauw'lyks had die Held myn komst in 't heir vernoomen,
Of hy, nu minder fier, kwam my verwellekoomen.
Ontfing me als koning. 'k zag, zyn nieuw verkreegen eer,
En nieuwe zege, ontstak zyn eed'le moed niet meêr.
Ga, zeg uw zuster, dat haar minnaar haar komt groeten,
Die septer, kroon, en hart zal leggen voor haar voeten,
Zo sprak hy. 'k weet hy volgt, mevrouw, gy weet hoe teêr
Dat ik bemin, wat ramp ik heb geleên.

KLEOFILA.

Myn heer,
Indien ik eens by hem myn oogwit kan behaalen,
Zie ik u op den troon van Porus ryken praalen,
Daar Axiane u zal verlossen van uw pyn.

TAXILES.

Volvoer dan . . . maar ik hoor gerucht, daar zal hy zyn.

VIER-

VIERDE TOONEEL.

ALEXANDER, TAXILES, KLEOFILA, EPHESTION, *gevolg van Alexander.*

ALEXANDER.

EPhestion, men zoek na Porus, ſpaar zyn leeven,
En 't bloed der zynen, die de waap'nen overgeeven.

VYFDE TOONEEL.

ALEXANDER, TAXILES, KLEOFILA.

ALEXANDER, *tegen Taxiles.*

MYn heer, is 't waar, dat een verdwaalde Koningin
Tot een vermeet'len Vorſt meer liefde draagt, meer min
Als u? doch acht dat niet. 'k ſchenk u zyn koninkryken.
Ziet dat gy u daar door kunt van haar gunſt verryken.
Bied haar uw' liefde met drie Konings kroonen aan.

TAXILES.

Ach! 't is te veel, myn heer, uw groote en milde daân...

ALEXANDER.

Maar ga, myn heer, en wil haar droeve traanen droogen.
Myn weldaân zult gy eens op uw gemak beoogen.

ZESDE TOONEEL.

ALEXANDER, KLEOFILA.

ALEXANDER.

MEvrouw, nû ziet gy hoe ik kroon uw broeders min.
Mag ik wel hoopen op u, ſchoone Koningin?
Gy kunt de vrugt, die ik uw broeder ſchenk, aanſchouwen.
'k Ga voor my zelven maar den blooten naam behouwen.
De zege, die my komt op zo veel bloed te ſtaan,
Bie ik dien minnaar met haar koninkryken aan.

De rykdom, die ik hem vrywillig heb gegeeven,
Doet blyken, dat ik tot iets hoogers werd gedreeven.
'k Heb u beloofd, zo dra ik zegepraalde, ik zouw
Voor u verschynen, en 't u off'ren. maar, mevrouw,
't Zal u wel voorstaan, dat ge onmoog'lyk kond verschoo-
nen,
Dat gy myn min zoud met uw wedermin beloonen.
Hier ben ik; myne min streed zelfs voor my, mevrouw,
Dat ik aan u myn woord en eeden houden zouw.
't Moet alles nu voor myn gevreesde magten zwichten.
Niets wederstaat my als uw hart, gy weet uw pligten.
Zoud ge u geroepen woord herroepen willen? Goôn!
Haat gy een minnaar, die u aanbid? ei! verschoon....

KLEOFILA.

O neen! 'k werd nimmermeer tot zulk een haat gedree-
(ven.
Ik zal voldoen dat woord, dat ik u heb gegeeven.
Ik voel te teêr, myn heer, uw nooit verwonne kracht,
Waar door gy alles hebt in uwe magt gebragt.
Gy hebt heel Indië met weinig werk verkreegen.
De wereld schrikt, wanneer uw magten zich beweegen.
En weder, als gy hebt uw harnas afgeleid,
Bekoort gy yder een door uwe aanminnigheid.
Maar al die eed'le deugd, dat heerlyk zegepraalen,
Doen niets als rampen in deez' boezem nederdaalen.
Ik vrees, zo haast ik u betoont heb myne min,
'k Zie me een verlaatene verachte Koningin:
En dat gy nooit een vrouw zult achten, noch beminnen,
Die haar ligt overgaf aan uw vervoerde zinnen.
Wat liefde wacht men van een held als gy, myn heer?
Daar ge u voelt aangenoopt, alleen door zugt tot eer.
En moog'lyk deze min, die nu speelt door uw zinnen,
Is maar alleen om de eer, dat gy my kond verwinnen.

ALEXANDER.

Helaas, mevrouw! is dan myn brand, myn minnepyn
U onbekend? kunt gy in twyffeling noch zyn?
'k Beken't, het oorlogsvier deed my voorheenen blaaken,
Om

Om mynen naam daar door alom gevreest te maaken.
'k zocht niet als alleen des werelds monarchy;
't Heelal te buigen onder 't juk der slaverny.
De schoonste vrouwen, die me in Azië kon vinden,
Die konden nooit myn ziel in haare strikken binden.
'k Ben nooit gevoelig van haar teed're min geweest.
'k heb nooit zucht geloost, nooit minneschicht gevreest.
De zucht tot eer deed my onoverwinbaar leeven.
Ik spotte met al 't schoon haar van de Goôn gegeeven.
Maar, ach! wat rampen heeft dat tintelende licht,
Op my veroorzaakt van uw godd'lyk aangezicht.
De wereld kan niet meêr myn brandende yver boeten.
'k Beken myn nederlaag met vreugde, voor uw' voeten;
Gelukkig, zo myn hart de zege op u bekwam,
En gy ontstooken wierd door 't vier van myne vlam.
Wilt ge altyd twyffelen, mevrouw, aan uwe zegen?
Verwyten myne roem, door mynen arm verkreegen?
Als of uw schoonheid, die my heeft geboeit zo ras,
Voor kleinder Koningen, als Alexander was.
Ik meen u twyff'lend hart met nieuwe daân te leeren,
Hoe dat de min kan op myn boezem triompheeren.
En nu uw schoonheid my in boeijen heeft doen gaan,
Zal ik uw' lof tot aan de woedende Oceaan
Uitbreiden; 'k zal alom de landen door gaan booren,
'k Zal ze al doen beeven die den naam uws minnaars hoo-
Ik zal outaaren u oprechten doen, mevrouw, (ren.
Ter plaatzen, daar men Goôn, noch wetten lyden wouw.

KLEOFILA.

Ja, heer, 'k wil nimmermeer uw zege in twyffel stellen,
Doch 'k twyffel, of de liefde u altyd zal verzellen.
Als zeen en landen ons afscheiden van elkaâr,
Dan loopt Kleofila, en haare min gevaar.
Als gy den Oceaan zult door uw' magt beroeren,
Die u gehoorzaam aan het eind zal overvoeren;
Als gy de Koningen voor u ziet neêrgeknielt;
Uw magt het alles heeft verwonnen en vernielt;

Gy alles uitvoert na de drift van uw gedachten,
Zult gy dan een Vorstin, van droefheid aan 't versmachten,
Wel eens bedenken, daar zy om uw afzyn zucht?
Haar droeve traanen en haar klagt strooit in de lucht?
Ach! overdenk, myn heer, die zoete vriend'lykheden,
Doe gy, uw min aan haar bevestigden met eeden.

ALEXANDER.

Hoe! meent gy dat ik u hier laaten zou, mevrouw?
Dat ik myn eeden, u gezwooren, breeken zouw?
Maar zoud gy, nu gy kond tot zulk een hoogheid steige-
ren,
De kroon van Azië, die ik u aanbiê, weigeren?

KLEOFILA.

Myn heer, gy weet, ik sta in myne broeders magt.

ALEXANDER.

Indien ik al myn heil alleen van hem verwacht,
'k Schonk hem heel Indiën om zyne gunst te ontfangen:
Hy zag me om uwe min aan zyne voeten hangen.

KLEOFILA.

Het geen ik zeg, strekt tot geen voordeel, neen, myn heer.
Stel maar de hevigheid der Koningin ter neêr;
En laat niet toe, dat ooit die groote medeminnaar,
Van haare liefde, en van uw gunst, werd overwinnaar.

ALEXANDER.

Ja, Porus was, mevrouw, een moedig oorlogsheld.
'k Stond op de deugden van dien minnaar zelfs versteld.
Ik had nooit achting voor myn vyanden voor dezen.
'k Heb zelfs in 't hevig woên zyn dapperheid gepreezen.
Hy streefde heen door veel gevaaren, om zyn moed,
En eed'le grimmigheid te dooven in myn bloed.
Ja korter zou de stryd geweest zyn van ons beiden,
Indien ons krygsvolk ons niet had van een gescheiden.

ZEVEN-

ZEVENDE TOONEEL.

ALEXANDER, KLEOFILA, EPHESTION.

ALEXANDER.

IS die vermeet'le Prins gezien, Ephestion?

EPHESTION.

Neen, Vorst, men zoekt vergeefs tot noch toe; niemand kon
Zulks weeten wat men deed; niets kan hunne yver baaten.
Zyn vlugt of dood, myn heer, ontrukt hem uw' soldaaten.
Een eenig overschot omringt van alle kant,
Bied zyn bespringers zulk een dapp're tegenstand,
Ja 't schynt gezint, schoon wy reeds van hen zegepraalen,
Hun dood op 't alderduurst hun vyand te betaalen.

ALEXANDER.

Verschoontze, en brengt hen niet tot zulk een wanhoop, neen.
Mevrouw, kom stellen wy de Koningin te vreên.
Op dat uw broeder ook op zyne beurt zyn zaaken
Ter harten neem, en ook voor myne min mag waaken.
En nu myn rust alleen hangt aan zyn rust; wel aan,
Men vest de zyne, op dat de myne ook vast mag staan.

Einde van het darde Bedryf.

VIER-

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

AXIANE *alleen.*

ZAl ik dan nimmer als 't gejuich des vyands hooren?
Moet my om zynen roem de spyt steeds 't hart door-
booren?
Mag ik na zo veel ramps dan voor het minste niet,
Een oogenblik alleen beklaagen myn verdriet? (wen?
Moet ik een minnaar, dien ik haat dan steeds aanschou-
Men wil my tegens dank met kracht in 't leeven houwen.
Men volgt my over al. maar Porus, geen geweld
Belet my, in het graf te volgen mynen held.
Gy hebt gewis ons leet niet willen overleeven.
Vergeefs zoekt yder u gewaapend na te streeven.
't Gewelt uws arms zou u wel haast ontdekken. neen,
Zo gy te vinden zyt, 't is by de doôn alleen.
Helaas! toen gy my liet, was in uw vierig weezen,
Het ongeval, dat my nu drukt, genoeg te leezen.
Wanneer uwe oog aan 't myn betuigende uwe smart,
My vroeg, of gy ook noch mogt hoopen op myn hart.
Toen gy noch eens ontrust, om de uitslag van het stryden
Betoonde, dat myn min uw ziel alleen deê lyden.
Waarom verburg ik toen, met list in myn gemoed
't Geheim, dat u zo veel verdriet bezuuren doed?
Hoe dikwils als uwe oog myns onwils kwam te breeken,
Heb ik gereed geweest myn hart recht uit te spreeken.
Hoe vaak heb ik door u getroffen, in myn ziel
Gezucht, schoon ik met kracht myn zuchten wederhiel.
Noch wilde ik twyff'len, en myn hart niet overgeeven;
Maar 'k dacht dat ik alleen door de eerzucht wierd gedree-
ven.
Vergeef my 't, groote Vorst! 'k voel dat ge alleen myn zin
Bezat; gy, gy alleen waar 't voorwerp myner min.

'k Be-

'k Beken, dat ik genoopt wierd door des eerzuchts ſpooren.
Ik heb u vaak gezegt, maar ach! ik had u hooren
Te zeggen, dat ge alleen my door u kond gebiên,
En ik u kende door u dap're daân te zien:
Ja, hoe myn ziel ook door dien glans was ingenoomen,
'k Beminde die niet, zo ze een ander had bekoomen.
Maar waar toe dus myn klagt te ſtrooijen in de lucht,
Helaas, gy hoort het niet, ſchoon Axiane zucht!
't Is tyd, dat myne ziel u in het graf ga vinden,
Om eenmaal my met u voor eeuwig te verbinden.
't Is tyd, dat u myn hart, dat teken van zyn trouw,
Betoon, dat zonder u niet langer leeven wouw.
Ach! denkt gy, dat ik na de wet zou willen leeven
Van hem, aan wien uw dood my heden heeft gegeeven?
'k Weet, hy bereid zich my te ſpreeken, meent, dat hy
My trooſten zal, door my, weêr in myn heerſchappy
Te ſtellen, ja veel licht denkt hy myn haat te bluſſen,
En dat ik tot zyn roem, zyn valſche gunſt zou kuſſen,
Hy kom vry. 'k zal doen zien aan Griekens hoofdtyran,
Dat ik als koningin, als Porus, ſterven kan.

TWEEDE TOONEEL.

ALEXANDER, AXIANE.

AXIANE.

WEl nu, myn heer, wel nu, vermaakt ge u in myn traanen,
Daar zelfs uw waap'nen my den weg tot ſchreijen baanen?
Maar zo gy zo verſteent in myne rampen zyt,
Dat gy het klaagen, en het ſchreijen my benyd.....

ALEXANDER.

Ja, klaag Vorſtin, en zucht, en ſchrei vry, gy hebt reeden.
Gy miſt één held, wiens roem van elk wierd aangebeeden.
'k Was eerſt zyn vyand, maar nooit heeft vermeetelheid,
My zo verr' van het ſpoor der deugden afgeleid,
Dat ik uw traanen voor onwettige zou achten.

'k Hoor-

'k Hoorde eer ik Indië zo na kwam van zyn magten,
Zyn moed, zyn dapperheid, en dat hem meerder eer...

AXIANE.

Ach! waarom vielt gy in zyn landen dan, myn heer?
Wat wet, wat godſpraak heeft in Grieke uw' moed ontſtooken,
Dat gy in Azië, van 't bloed des helds moeſt rooken?
Benyd gy, dat een Vorſt ooit roem verkrygt, of gy
Tracht hem op te off'ren, aan uw' woede, en dwing' land y?

ALEXANDER.

't Is waar, ik kan de drift die me aanpord niet verzaaken,
Dat ik de wereld tot myn onderdaân wou maaken.
'k Beken u, ſchoon ik nooit heb zyn bederf betracht,
Dat my zyne oorlogsmoed alleen heeft hier gebragt.
Zyn eed'le dapperheid kwam mynen moed te ontſteeken,
Wyl ik niet hoorde, als van held Porus daaden ſpreeken.
Zy galmden zyne lof, zelfs uit voor myn gezicht,
En wat voor daaden hy en wond'ren had verricht:
Hoe edelmoedig hy de vyand aan dorſt randen,
En hem beſtooken zelfs in 't binnenſt zyner landen.
Dat helden voorbeeld had myn hart allengs bereid,
En Indië, mevrouw, ſcheen my gelegentheid
Te geeven, om myn daân alom bekend te maaken.
'k Was moede van zo laf te plond'ren, en te blaaken,
Van zo veel Koningen te winnen zonder ſlag.
'k Was blyde, toen ik elk om hem verwondert zag.
Die eed'le vyand kwam my tot de ſtryd verkloeken,
Om hier de lauren, of de ſlaaverny te zoeken.
'k Beken, ik ſtond verſteld voor zulk een oorlogsmoed.
De zege waggelde door 't ſtroomen van al 't bloed.
Ik vond een tegenſtand zo groot als myne magten.
Ik dorſt my zelfs niet als voorheên verwinnaar achten.
Hy, door een god'lyk vier gedreeven, toonde dat
Hy zo veel deugden, als zyn vyanden bezat.
Daar hy ontbloot van hulp, omringt en afgeſtreeden,
Niet dan door myne dood ſcheen in zyn val te vreeden.

Hy

Hy heeft de zorg voor zyn behoud'nis afgesneên,
En grooter de eer geacht, dat hy my heeft bestreên.

AXIANE.

Helaas! naardien hy door de roem wierd aangedreeven,
Hoe waar 't hem mooglyk om te zorgen voor zyn leeven?
Daar hy aan alle kant vervolgt, beknelt, verraân,
Een vyand, zo gevreesd, alleen moest tegen gaan.
Maar, zo het waar is, dat gy door zyn dapperheden
Genoopt wierd, om zyn spoor doorluchtig na te treeden,
Waarom de zege niet betwist met hem alleen?
Moest gy zyn dapperheid met list bespringen? neen,
Gy zoud volmaakter van zyn daden zegepraalen,
Had gy door anderen hem niet in 't graf doen daalen.
Ga, triompheer! maar denk dat Taxiles veel licht
Uw moed ontzeid den roem door uwen arm verricht.
Hy vleid zich zelve, en waand, dat gy alleen de zegen,
Door zyne listigheid en afval hebt verkreegen:
Die eene troost heb ik noch in myn ongeval,
Dat die verraader in uw zege deelen zal.

ALEXANDER.

Vergeefs, mevrouw, tracht gy door droefheid aange-
dreeven,
Den nooit bevlekten roem te smetten van myn leeven.
'k Heb nooit verraaderlyk verwinningen behaalt,
Maar altyd door myn arm en moed gezegepraalt.
Schoon ik door duizenden omringt wierd en besprongen,
Die door hun magten, naar myn val, en leeven dongen,
Wat woede ontweek ik ooit, zo fel alom bestreên?
Zy wyten hunnen val aan mynen arm alleen.
't Is waar, ik zocht den val der Vorsten voor te koomen.
Ik wist wat noodlot dat uw land zouw overstroomen.
Doch hadden zy myn raad maar willen volgen, ik
Had hen gered, mevrouw, in eenen oogenblik.
Vertrouw my...

AXIANE.

Ach! ik wil u alles toevertrouwen.

'k Acht u onwinbaar. maar, myn heer, kund gy aanſchouwen,
Zo veele Koningen door u ten val gebragt?
En dat de wereld zucht in boeijen door uw magt?
Wat hadden u misdaân zo veel verwonne ryken?
En aan d'Hydaspes die ontelb're doode lyken?
Wat heb ik u misdaân, ô wreede! dat ge een held,
Die myne ziel bezat, me ontrooft door uw geweld?
Kwam hy uw Griekenland met zyne magt beſtooken?
Wien heeft hy opgehitſt? of waar uw magt verbrooken?
Wy roemden buiten nyd op 't voorgaan van de faam,
Alleen uw dapperheid, en gloryryken naam.
Maar wyl held Porus my alleen kon vergenoegen,
Dacht ik myn hartstocht met zyn wenſchen zaam te voegen.
Als hy myn hart verwon, was zyne wenſch voldaan;
En moog'lyk had ik nu zyn liefde toegeſtaan.
Al had gy niet als maar die eed'le held verſlaagen,
Dat bloed doen ſtroomen, in het bloeijenſt zyner daagen;
Die eene misdaad was voor u genoeg, myn heer,
Dat gy dien minneband verbreeken kwaamt, zo teêr.
Neen, neen, hoe vroom ge u door uw goedheid wilt verheffen,
Gy zyt een wreê tyran.

ALEXANDER.

Ik kan zeer wel bezeffen,
Dat gy door al het leed, u aangedaan, niets tracht,
Als dat ik toonde aan u de grootsheid myner magt.
Maar waand gy, dat ik door uw trotsheid aangedreeven,
Benev'len zou de glans van myn doorluchtig leeven?
Al waar 't zo, dat uw deugd my nimmer had bekoord,
't Is een verwinnaar, die ge ontwaapend ſpreeken hoord.
Ik word in weêrwil van u zelven aangedreeven,
Om 't lot te omhelzen van uw' ongelukkig leeven.
Dat lot, zo vaak voorſpeld, dat ik voorkoomen wouw,
Maakt dat gy me aanziet voor een dwingeland, mevrouw.
Doch niet te min, moeſt gy bekennen, dat nooit traanen,

My

My tot 't bezoed'len van myn luister kwamen maanen.
Gy zoud vermoên...

AXIANE.

Zou ik dat niet van u vermoên,
Die deugden, my zo duur, die my zo schreijen doen;
Ik heb gezien, myn heer, uw maat in 't zegepraalen,
Dat gy uw hoogmoed kost verbannen en bepaalen.
Zie ik niet, hoe de Scyt, en Perziaan, hun juk
Gewillig torszende, u verheffen in hun druk;
Ja hoe die volk'ren, door een blinde drift gedreeven,
Zich meêr bekomm'ren, als de Grieken, voor uw leeven.
Maar, ach! wat baat het aan een hart zo fel bestreên,
Dat ik uw deugden hoor uitgalmen van elk een?
Meent gy dat myne haat daarom zal minder blaaken,
Schoon heel de weereld tot haar vriend u tracht te maaken?
't Getal der Vorsten door uwe arm hersteld, myn heer,
Spreek, konnen die my ooit myn Porus geven weêr?
'k Zal u meêr haaten, als ge ooit wierd bemind voor deezen;
Veel meêr, als ik versteld voor uwe daân moest weezen,
Wyl ganseh de wereld my daar toe port aan te treên,
Om dat geen Vorst u ooit versoeide, als ik alleen.

ALEXANDER.

Die teed're minnedrift kan ik zeer licht verschoonen,
Doch 'k meen, 'k heb reeden om verwondert my te toonen,
En zo 't gemeen gerucht my niet bedroogen heeft,
Hebt gy tot Porus nooit bewoogender geleeft,
Dan Taxiles, mevrouw, gy hebt u koel gehouwen,
Zo lang als de eerste leefde, en woud met Porus trouwen,
Noch Taxiles; maar gy hoord naauw zyn dood, of gy
Toond dat ge u streelde met vorst Porus vrijery.
Meent gy, dat hy in 't graf u weder zal beminnen,
Of dank bewyzen, voor de fierheid uwer zinnen.
O neen! verwerp die zorg, zy is onnut, mevrouw.

Gy hebt iets wichtigers te zorgen. ſtaak uw rouw.
Droog af de traanen, die uwe oogen overſtroomen.
Heerſch eeuwig. uwe ramp kunt gy te boven koomen.
Herſtel uw ſtaaten, die reeds waggelen alom
Door zynen val. verkies tot ſteun een bruidegom
Uit zo veel Koningen, doch 'k acht u niemand nader
Dan Taxiles...

AXIANE.

Myn heer, ſpreekt gy voor een verraader?

ALEXANDER.

Waarom ontſtelt gy u, mevrouw, dus buiten reên?
Verdiende ooit hy aan u die laſteringen? neen.
Hy heeft door deze vrede alleen getracht zyn landen,
En 't bloed zyns onderdaans te rukken uit myn handen.
Hy was aan Porus door verbond noch eed verpligt,
Om hem te volgen, daar de dood ſtond in 't gezigt.
Weet eind'lyk dat ik ben zyn vriend. dat ik daar neven,
Mevrouw, moet zorgen voor zyn ſtaaten en zyn leven.
Denk, zo gy Taxiles ontfangt tot egemaal,
Dat, en de Ganges, en Hydaspes uwe praal
Zal vieren, in triomf hun Koningin geleijen,
En met genegen hand den ſtoel des ryks bereijen.
Daar komt hy. 'k wil niet dat hy zal gedwongen zyn.
Laat hy alleen, Vorſtin, u uiten zyne pyn.
'k Weet dat myn byzyn uw' geduld reeds komt verkrach-(ten.
De minnaars uiten graag alleen al hun gedachten.
Vaar wel.

DARDE TOONEEL.

AXIANE, TAXILES.

AXIANE.

KOm, groote Vorſt, 'k verzoek u nader vry.
Monarch van Indië, men ſpreekt van u met my.
Men wil my tegens dank my myne toorn doen ſtaaken.

Men

Men zegt, dat uwe min, u na myn gunſt doet haaken;
En dat myn ſtrafheid, meêr uw' liefde groejen doet.
Men doed noch meêr, men wil dat ik u minnen moet.
Maar weet gy, wat u van myn liefde ſtaat te wachten?
En door wat middelen gy na myn gunſt moet trachten?
Zyt gy bereid, myn heer? en zult gy....

TAXILES.

Ja, mevrouw,
Neem van myn liefde vry een proef, en van myn trouw.
Wat moet ik doen?

AXIANE.

Gy moet, wilt gy myn min verwachten,
Veel meêr de dapperheid, als ik my zelven achten
Ga, toon me uw liefde, door ontelb're heldendaân.
Klamp Alexander met uwe oorlogsmagten aan.
Gy moet in 't midden des gevaars uw lof weêrhaalen;
Gy moet daar ſneuvelen, of van hem zegepraalen.
Weeg Porus daden eens met de uwe, en oordeel dan
Wien dat van tween myn min in 't eind verdienen kan;
En ſchoon myn hart zich nooit ontdekt heeft aan u beiden,
't Wiſt helden al te wel van ſlaaven te onderſcheiden.
't Is waar, ik min hem, maar wyl 't noodlot hem misgond,
Dat hy die godſpraak niet mag hooren uit myn mond,
Verkies ik u, dat gy zoud van die liefde ſpreeken.
Myn traanen zullen door zyn grafzark heenen breeken,
Gy zult in 't midden van myn druk en grootſten nood,
Myn vreugd beſpeuren als ik ſpreek van zyne dood.

TAXILES.

Zal ik dan, wreede, altyd uw hart en liefde miſſen?
En zult gy Porus nooit uit uw gedachten wiſſen?
Zal dan in eeuwigheid uw ongevoelig hart,
Nooit zyn bewoogen tot myn min, mevrouw, en ſmart?
Kan ik dan nooit....

AXIANE.

Gy kund myn fierheid doen bedaaren,
Wanneer ge uw misdaad waſcht in 't bloed van die barbaa-
ren;

't Is noch uw tyd, myn heer, wyl Porus zich noch weert
Ten grave uit, en zyn volk 't geheim des oorlogs leert.
Zyn naare ſchim ſchynt hun het vlugten te verwyten;
Dewyl uw helden zich van ſchaamte ſchier verbyten.
Hun eed'le toorne ziet gy klaar uit hun gelaat,
Zy zien hun misdaad, die begaan is door uw raad.
Verdoof de vlam niet, die hunne yver heeft ontſtooken.
Wreek onze vryheid, die gy zelve hebt gebrooken.
Beſcherm myn kroon, en de uwe, en geef aan Porus de eer
Van zulk een volger... maar gy antwoord niet, myn heer.
Ik kan bemerken, en 't is uit uw oog te leezen,
Dat gy te laf zyt, en zyn volger niet wilt weezen.
Ik ſtel vergeefs dien held u tot een voorbeeld voor.
Gy wilt een ſlaaf zyn, daar zyn bruid u toe verkoor.

TAXILES.

Uw' laſteren, mevrouw, doed myne toorne ontſteeken.
Weet gy wel dat ik hier met volle magt kan ſpreeken?
Dat my uw' trotsheid in het eind verveelen kan?
Dat gy my toebehoort, ſchoon ik myn magt verban?
Dat gy uw vryheid, en uw' troon aan my ziet hangen..
Dat ik...

AXIANE.

't Is waar, myn heer, 't is waar, 'k ben uw gevangen.
Gy tragt myn wenſchen zelfs te boeijen, op dat ik
U toe zou ſtaan myn liefde al beevende en vol ſchrik.
Verban de zorg vry, die ge u afdwingt voor myn leeven.
Wil vry dit moedig hart de wreedheid overgeeven.
Vervolg my op het felſt, laat my de wreedſte pyn
Gevoelen, want myn hart kan doch niet grooter zyn.
Maar doe voor al my geen onnutte dreigementen.
Daar komt uw zuſter uit haar minnaars legertenten,
Om u te raân. zo gy haar raad volgt, maakt ge in 't kort,
Dat ik met Porus, na myn wenſch, vereenigt word.

TAXILES.

Ach! ik had liever...

VIERDE TOONEEL.

TAXILES, KLEOFILA.

KLEOFILA.

Ach! laat die ondankb're vaaren,
Wiens doodelyke haat doch nimmer zal bedaaren;
Die haar vermaak ſtelt in uw traanen en uw rouw.
Vergeet...

TAXILES.

Vergeeten! ik! kan 't moog'lyk zyn, mevrouw!
Neen, zyt verzekert dat ik eeuwig haar beminne,
Den naam aanbidde van die ſchoone koninginne;
En ſchoon ik door myn felle, en onuitblusb're vlam,
't Oneindig haaten van de Koningin bekwam,
Ik moet my aan haar woede, en fierheid overgeeven.
En 't is uw' ſchult, dat ze is door gramſchap aangedreeven,
En myn lafhertigheid, dat zy dus trots haar toont,
Dus onverbiddelyk my tergt, my ſchelt en hoont.
Want zonder uwen raad, die my dus heeft bedroogen,
Waar 'k niet bemind, 'k waar niet zo haat'lyk in haar oogen.
Zou daar myn grootſte heil niet in beſtaan, mevrouw,
Dat zy ging twyff'len, wien zy 't meeſt beminnen zou.
Neen, 'k kan niet leeven, komt haar gunſt my niet ontmoeten;
'k Zal voor de ondankbare my werpen aan de voeten:
My aan haar grimmigheid opoff'ren, en haar min,
Zelfs tegen u, mevrouw, en Alexanders zin.
Ik weet wat liefde, 'k weet wat min uw zielen griefde,
Doch 'k heb myn min te lang doen ſtruik'len om uw' liefde.
Maar 'k zal my langer niet bekreunen om uw min,
Myn dood verwachten, of de gunſt der Koningin.

KLEOFILA.

Wel aan, wil u terſtond naar 't bloedig veld begeeven.

Laat uwe aloude daân door zulk een moed herleeven;
Waar wagt gy na, myn heer? waar op beraad ge u nu?
Ga. men is handgemeen, en Porus wagt naer u.

TAXILES.

Hoe, zuſter, handgemeen! is Porus noch in 't leeven?

KLEOFILA.

Ja, zulk een wederſtand komt ons zyn komſt te geeven,
't Gerucht van zyne dood, door 't heele heir verſpreid,
Heeft de overwinnaar in zyn krygsgeluk misleid.
Hy komt hun onverwacht zyn nederlaag betaalen.
Doed 't krygslot wagg'len, dat van hem ging zegepraalen.
Hy komt als een verwoede, ontzinde minnaar, om
Zyn waarde minnares te haalen, wederom.
Wat zeg ik? al uw volk, door zynen moed ontſteeken,
Staat vaardig, om met hem zyn nederlaag te wreeken.
Ga, zelfs als minnaar hem tot hulp, myn heer. verzel
Een medeminnaar, die zo werd bemind. vaar wel.

VYFDE TOONEEL.

TAXILES *alleen.*

HOe! is de hemel dan een waarden minnaar tegen!
Verwekt hy Porus tot myn rampen uit de dood!
Verwerpt hy my als deelgenood
Van zulk een ſchoonheid, die myn ziel zo kon beweegen!
Zal Axiane hem, die zy beweende, zien!
Zy hem beminnen; ik gehaat zyn; hy gebiên,
Ach! 't is te veel verdraagen!
Ga, zie met wien het lot zulk eene ſchoonheid bind.
Neen, neen, doorſtoot u. wie zal 't waagen,
Wanneer men zo ſtandvaſtig mind?

Einde van het vierde Bedryf.

VYF-

VYFDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

ALEXANDER, KLEOFILA.

ALEXANDER.

HOe! vreeſt gy Porus noch na zyne nederlaagen?
Schynt myn verwinning door myn waapens wegge-
draagen,
Niet groot genoeg, mevrouw? zyn banden zal hy niet
Geſlaakt zien, hy is vaſt geboeid op myn gebied.
Wil liever zuchten, als voor hem bekommert wezen.

KLEOFILA.

Ach! in dien ſtaat, myn heer, is Porus meeſt te vreezen.
Nooit heeft zyn dapp'ren arm, en zyn gevreeſde magt,
My meerder vrees, als nu zyn rampen aangebragt.
Zo lang hy wierd vervolgd door uwe legermachten,
Verbeeldden my zyn daân nooit ſchrik in myn gedachten,
Maar gy erkent hem voor een edelmoedig Prins,
Van dien tyd reken ik hem voor uw vriend.

ALEXANDER.

Geenzins,
Mevrouw, ô neen! hoeft hy voor Porus zo te vreezen.
Die trotze zal door my nooit zo gelukkig weezen.
Hy weet, hoe noode ik tot dien veldſlag ben gegaan,
Maar hy heeft eind'lyk my gedwongen hem te ſlaan.
Ik moet hem ſtraffen voor veel anderen ten teken.
Op hem alleen zal ik al de oorlogsrampen wreeken.
Door hem is zo veel bloed geſtort ten aad'ren uit.
Hy is de aanvoerder van dat doodelyk beſluit.
Maar haat gy, die zich heeft tot tweemaal kunnen wree-
ken?...

KLEOFILA.

Ik Porus haaten! ik! waar is die haat gebleeken?
Ik min dien oorlogsheld, en zo 't ſtond in myn magt,

Zyn nootlot, dat hem heeft in zulk een ſtaat gebragt,
Te ſtuiten, 'k zou veel eêr op zyne deugden roemen.
Zyn arm de ſteun, myn heer, van onze ryken noemen.
Hy toonde, nu hy u zo ſtout het hoofd dorſt biên,
Dat hem heel Indië zou meêr als u ontzien.
Geen Vorſt kon op dien Held de zege in 't minſt behaalen.
Gy kond alleen van hem doorluchtig zegepraalen.
Maar, ach! myn voorſpraak zo rechtveerdig, maakt tot niet
Myn broeders voordeel, en vergroot al zyn verdriet.
Wat zal hy zyn, zo lang als Porus is in weezen?
Gy hebt zyn ondergang, en myn verwyt te vreezen.
O ja, zo hy niet komt tot oogmerk zyner min,
Zal hy beſchuldigen, myn heer, uw Koningin,
Te meêr, dewyl gy tracht om meerder koninkryken
Te winnen, tot gy 't al ziet voor uw daaden wyken.
Want als de Ganges my van u ſcheid, groote Goôn!
Zal zyn rechtvaarde toorn my ſtooten van myn troon.
'k Zal ver van u, helaas! ontmoeten alle plaagen.
Zo ik uw afzyn, door zyn haat niet mag beklaagen,
Wat zal 't ach zyn met my, rampzaalige, waar dan
Zal myn beſchermer zyn, die my verloſſen kan?

ALEXANDER.

Mevrouw, zo gy uw hart aan my wilt overgeeven,
Zal ik 't bewaaren; 'k ſtel te pand voor u myn leeven.
Dat hart, zo lang door my geviert met zulk een vlyt,
Zal ſteeds voor Taxiles, en and'ren zyn bevryd.
Noch eens, noch eens moet ik voor 't laatſte zegepraalen,
Dan zal ik myne roem in uwe gunſt bepaalen,
U zelfs gehoorzaamen, 'k zal u myn heerſchappy
In handen ſtellen, met des werelds monarchy.
De Milliaan wacht reeds, omme in triomf te leijen,
En zyne rykskroon voor myn haaren te bereijen.
Nu ik zo dicht ben aan de woedende Oceaan,
Wat zal ik doen, als hen u minnaar toonen gaan?
Dan....

KLEO-

KLEOFILA.

Maar, myn heer, wild gy dan eeuwig veldwaard trekken?
En verder ſtryden als 't heelal zich uit gaat ſtrekken?
Wilt gy tot tuigen van uw heldendaân, ô pyn!
Die landen, die u zelfs tot noch onkundig zyn?
Wilt ge alles aan de wet van uwe Wapens binden,
Daar zelf de inbooreling zyn oorſprong niet kan vinden?
Men zal u voeren in woeſtynen, daar de zon
Haar ſtraalen nimmer door de woeſtheid brengen kon.
't Kon zyn, dat 't noodlot, dat nooit ſtutten kon uw zegen,
Hoe zeer benyd, die gy bekwaamt aan aller wegen,
U daar verwacht, voor wien de ronde wereld beefd,
Graag zien zou dat gy daar van elk vergeeten bleefd.
Meent gy, dat 't overſchot van uw gevreesde magten,
Dat hondertmaal vernieuwd, verſmolten is, zal trachten
U daar te volgen? neen, uw krygsvolk, om wiens ſtaat
Ik my erbarm, is al te ellendig van gelaat.
Het is als afgemat, en 't ſchynt reeds te bezwyken;
Zyn ſtaadig karmen geeft my al te klaare blyken...

ALEXANDER.

Zy zullen volgen, als ik my aan hen vertoon,
Zy zullen in de plaats van tot de hooge Goôn
Te roepen, en hun druk en rampen te beweenen,
Aanſtonds herleeven, zich op nieuws met my vereënen.
Zy zullen vloekende hun lafheid, als zy my
Zien voor gaan, moedig zich vervoegen aan myn zy:
En met vermaak voortaan na nieuwe lauren trachten,
En rampen, die hun ziel grootmoedig zal verachten.
Maar laat ons midd'lerwyl uw broeders minnepyn
Verzoeten. wie kan hem daar nu in tegen zyn?
Ik heb u reeds gezegd, mevrouw, en durf daar neven...

KLEOFILA.

Daar komt de Koningin.

TWEEDE TOONEEL.
ALEXANDER, AXIANE, KLEOFILA.

ALEXANDER.

WEl, Porus is in 't leeven.
Mevrouw, den hemel heeft uw beede en rouw verhoord.
Hy brengt hem u weêrom.

AXIANE.

Helaas! hy is vermoord.
Ik ben hem kwyt, myn heer, en in myn hoop bedroogen;
Hy zal in eeuwigheid niet komen voor myne oogen.
Zyn yver ſtort hem in 't bederf, dewyl hy tracht,
Om my te zien, en my te rukken uit uw magt.
Wat zal die held, van elk verlaaten, doch beginnen?
Kan hy een leger zo gevreesd alleen verwinnen?
O neen! hy heeft vergeefs zyn helden aangeſpoort,
En vruchteloos door al uw ruitermagt geboort.
Helaas! wat baat het, wyl hy eind'lyk moet bezwyken,
En neêrſtort, door 't getal van die ontzielde lyken.
Ach! wouw men dat ik na dat dood'lyk oord mogt treên,
Hem zoeken, en myn bloed opofferen met een.
Maar, Taxiles, zoekt my die laatſte dienſt te ontrukken.
En wyl hy vreugd ſchept in dien held zyne ongelukken,
Zal hy myn minnaar, noch zieltoogende aan gaan zien,
En moog'lyk voor zyne arm, hoewel ontwaapend, vliên.

ALEXANDER.

Mevrouw, ontſla u van de zorg die u komt knellen.
Gy hebt geen reden om u zelve dus te ontſtellen.
Ik heb voor hem gezorgt.

AXIANE.

Gy zorgen voor dien held!
Ik hem in vryheid door zyn vyand zien herſteld!
Zal ik zyn heil, myn heer, alleen u ſchuldig weezen?
Goôn! wien hebt gy ooit zulk een wonderdaad beweezen?
Maar 't ſtaat my voor, en gy hebt my belooft, dat gy

Na

Na uwe zege, uw haat zoud ſtellen aan een zy.
Die held heeft nooit met u uit vyandſchap geſtreeden.
De glory heeft hem in 't geſchil met u doen treeden.
Hy heeft zyn moed beproefd aan uwe dapperheid.
Gy uwe lauren door uw waap'nen uitgebreid.

ALEXANDER.

Zyn trotsheid heeft verdiend om my op 't felſt te wreeken,
Dat ik hem ſtraffen zouw voor anderen ten teeken;
Want hy verwonnen, heeft my echter getrotzeert.
Maar ik verban myn haat, zo gy myn gunſt begeert,
En ik verzeker u daar nimmer aan te denken,
Mids gy aan Taxiles, uw hart, en hand zult ſchenken.
Hy is 't alleen, mevrouw, die gy verwinnen moet.

AXIANE.

Hoe! zou ik om zyn gunſt hem vallen dan te voet?
En, acht gy, groote Vorſt, dat voor een gunſtigh teeken,
Dat ik aan Taxiles zouw om genaade ſmeeken?
Zou Porus trachten na zo ſlegt een toeverlaat?
Nu zie ik dat uw haat hem na het leeven ſtaat.
Gy zoekt hem maar alleen ten offer van uw zegen;
Maar hoe ligt kan men een doorluchte ziel beweegen!
Ik was verblind, toen ik myn gramſchap had geſtild,
Ik prees de deugd, die gy my niet betoonen wild.
Wel aan, laat alles door uw wreedheid overweegen,
En verf in 't eind met bloed dien diergekochten zegen,
Schoon gy alleen hem moeſt behoeden voor de ſtraf,
Meer als die vyanden, die gy het leeven gaf.

ALEXANDER.

Wel aan, gy gaat hem niet, maar zyne dood beminnen,
Gy band de gunſten voor zyn leeven, uit uw zinnen;
Maar zo gy hem in 't eind ziet na de ſlagtbank treên,
Wyt dat aan niemand dan, mevrouw, als u alleen.
Daar komt hy. 'k zal voor 't laatſt hem zyn geluk doen hooren,
En zien, of hem uw min, of 't leeven kan bekooren.

DER-

DARDE TOONEEL.

ALEXANDER, PORUS, AXIANE, KLEOFILA, EPHESTION, *gevolg van Alexander.*

ALEXANDER.

NU, Porus, dit's de vrucht van uw vermetelheid.
Waar is de zege die ge u zelfs had toegeleid?
Die hooge fierheid is nu eind'lyk neêr geslaagen.
Nu ben ik schuldig u ten offer op te draagen
Aan myn gehoond ontzag. gy kund het niet ontvliên.
'k Wil echter u noch eens vergiffenisse biên.
Weet, Axiane, die myn gunst durft weederstreeven,
Wil u getrouw zyn zelfs ten kosten van uw leeven;
Ja, onbekommert zal ze u doemen zien ter straf, (graf.
Als gy maar slegts den naam haars minnaars draagt in 't
Gy koopt zo duur geen gunst, die u toch niet kan baaten.
Leef, maar aan Taxiles moet gy haar overlaaten.

PORUS.

Wien, Taxiles?

ALEXANDER.

O, ja.

PORUS.

Hy heeft die gunst verdiend,
Dat gy dus voor hem zorgd, als zyn getrouwe vriend.
Hy is 't, die my de zeeg kwam uit de handen rukken.
Gaf u zyn zuster, liet van u zyn roem verdrukken.
Hy is 't, die Porus heeft gebragt in uw geweld.
Door welk een loon werd hem dit ooit betaald gesteld?
Maar dank my, dat gy daar geen zorg voor hoeft te dragen.
Ga, zie hem op het veld door deezen arm verslaagen.

ALEXANDER.

Hoe! Taxiles?

KLEOFILA.

Wat hoor ik? hemel!

EPHESTION.

Hy is dood,

Myn heer, en heeft zich zelfs gebragt in deeze nood.
Den dapp'ren Porus was verwonnen, doch in 't strijen
Scheen 't dat hy ons bevocht, niet dat hy ons wouw mijen
Of vliên. zyn volk vol moed verslaagen om hem heen,
Verstrekte stervend noch een bolwerk voor zyn leên.
Dus hiel zyn hoogmoed, in een kring van doôn beslooten,
Kloekmoedig stand, schoon hem al 't leger aan kwam stoo-
Zyn arm, die waar ze trof, de schrik bragt over al, (ten;
Heeft de alderstoutste zelfs gekeert van deeze wal.
'k Verschoonde hem; ik zag zyn krachten hem begeeven;
Eerlang had hy geweest een lichchaam zonder leeven,
Wanneer held Taxiles verschynd in 't heet gevecht,
Houd, roept hy, *'k heb alleen tot deez' gevangen recht.*
Nu is 't met u gedaan, ô Porus! gy moet sterven,
Of toestaan, dat ik moog de Koningin verwerven.
Dat woord maakt Porus hart als op een nieuw verwoed.
Hy heft zyn matten arm om hoog, en heeft vol moed,
Met een bedaard, doch fier gezigt, rondom gekeeken.
Hoor ik niet Taxiles, dien trouweloozen spreeken?
Die 't vaderland verried, ja zyn beminde en my.
Kom, Axiane is de uwe, ik sta ze u af, en gy
Zult zulk een schoone buit, en zeege my ontdraagen,
Maar niet voor dat ik ben door uwen arm verslaagen.
Koom nader. elk van hen hier door op 't hoogst verstoord,
Wil met een dolle drift zyn weêrparty aan boord.
Wy trachten hem om 't eerst dat woeden te doen staaken,
Maar Porus vliegt, en weet zich zelfs een weg te maaken,
Treft Taxiles, die door zyn arm werd omgebragt,
En geeft hier meê vernoegd zich straks in onze magt.

KLEOFILA.

Zo is 't myn beurt alleen, dat deez' myne oogen stroomen,
Dewyl uw waapenen zyn over my gekoomen.
Myn broeder heeft vergeefs om uwe hulp gebeên;
Uw roem is doodelyk, helaas! voor hem alleen.
Wat mag hem nu de gunst van Alexander baaten,
Wyl hy zyn leeven door uw dapperheid moest laaten?
Maar,

Maar, heer, zult gy zyn dood niet wreeken? zult gy dan
Noch dulden, nu hy is vermoord van dien tieran,
Dat hy, die zo verwaand uw' glory wouw doen daalen,
Noch van myn broeder, en uw bruid zal zegepraalen?

AXIANE.

Verhoor de traanen van uw waarde minnares,
Met reden schreit zy om de dood van Taxiles,
Zy heeft hem laf geroont van dat doorluchtig strijen:
Vergeefs getracht hem voor uw' waap'nen te bevrijen.
Held Porus heeft geen deel aan zyne dood, want hy
Hem blood gesteld heeft aan zyn woede, en razerny.
Wat deed hy midden in die hevige ongelukken?
Ligt wilde hy de zege u van zyn dood ontrukken.
Hy dorst bespringen hem, die tot zyn uiterste end,
De zege handhaafde, en door daaden is bekend.
Maar draal niet, nu gy kond zyn schim een offer geeven;
Waar wacht gy na, myn heer, haar broeder is om 't leeven.
Wreek 't bloed van Taxiles, daar uwe bruid om schreid,
Maar weet, dat ik hem door zyn arm heb neêr geleid.
Ja Porus, gy hebt van myn hart die winst verkreegen,
Gy weet heet, Taxiles wist mynen haat daar teegen,
'k Ontdekte u niet. wat kan myn vreugd bepaalen, Goôn!
Nu dat ik stervende, myn liefde aan u vertoon.

PORUS.

Mevrouw, ach! laat de straf my maar alleen doch treffen,
Ontrooft me een lot niet, dat myn glory kan verheffen.
Gy zugt! heeft 't krygsgevaar my grooter winst voorspeld,
Schoon ik verwonnen had dien grooten oorlogsheld?

Tegen Alexander.

Myn heer, maak u gereed om deze hoon te wreeken,
Myn krachten zyn u, schoon verwonnen, noch gebleeken.
Vrees Porus, ja, myn heer, vrees noch deze arm, die kracht,
Die schoon ontwaapend zich durft wreeken op uw magt.
Myn naam alleen kan u weêr vyanden verwekken,
En honderd Koningen weêr doen ten velden trekken.
Doof, door myn bloed het vuur van zulk een oorlog uit,

Dan

Dan werd uw zege nooit van 't ov'rig volk gestuit.
Verwagt van my nooit u voor opperheer t'erkennen,
Dat ik u smeeken zouw, en myne glory schennen.
Spreek, zonder dat ik kwets den luister van myn eer;
Laat zien, hoe gy u van uw zege dient, myn heer.

ALEXANDER.

Al uw gedachten zyn met trotsheid overlaaden,
Gy durft ten einde toe my dreigen met uw daaden.
'k Heb waarlyk reden om te vreezen voor uw kragt;
Uw naam brengt meêr te weeg, dan eenig oorlogs magt.
'k Moet my dan wachten, ja, spreek Porus wat verschoo-
Hoe wilt gy dat ik u dan hand'len zal? (ning,

PORUS.

Als Koning.

ALEXANDER.

Wel aan, ik moet u dan zo handelen, myn heer;
Ik zal myn zege niet bezoedelen, die eer
Hebt gy begeerd, gy zult u nooit van my beklaagen.
Regeer uw volk'ren, tot aan 't einde van uw daagen.
'k Schenk u uw ryken weêr. ontfang van myne hand,
Uwe Axiane, met myn vrindschap tot een pand.
Ik doem uw beiden, tot die lieffelyke banden;
Myn edelmoedigheid begeerd geen offerhanden.
Heersch over Koningen, toon hen uw grooten moed,
En brei uw heerschappy tot aan den Ganges vloed.

Tegen Kleofila.

Mevrouw, een yder zal van myne lafheid spreeken,
En gy, doch 'k ben gewoon om my aldus te wreeken.
'k Bemin u, en myn hart geraakt door uw gebeên,
Zou u wel wreeken door ontelb're dooden heen;
Doch uw grootmoedigheid zou zelfs die gruwelstukken,
Vervloeken, dat ik een weerlooze zou verdrukken.
'k Zou oorzaak zyn, mevrouw, dat hy daar na myn straf
Zelfs tarten zouw, en gaan verwinnaar in het graf.
Gedoog, dat ik in 't eind tot u mag over hellen,
Myn deugd geheel ten toon mag voor uwe oogen stellen,
Laat

Laat Porus door myn hand gekroond zyn, gun hem 't lot.
En weest gy Koningin van 's werelds overschot.
Betoon meer deugden als ooit toonden Koninginnen.
Laat, laat de volk'ren uw' doorluchtigheên beminnen,
Versteld staan voor de glans van uwe aanstaande trouw;
Gy kund de droefheid, die ge om Taxiles.....

AXIANE.

Mevrouw,
Regeer, regeer, laat dit uw grootsheid niet mishaagen,
Dat wy een Koning, die u aanbid, achting draagen.
Bemin, en troost u zelfs met die doorluchtige eer,
Dat gy een minnaar hebt, waar voor 't heelal knielt neêr.

PORUS.

De wereld door uw magt ontroert, heeft my bewoogen
Uw overgroot geluk verwondert te beöogen;
Doch ik kon echter in die werelds tieranny,
Geen meerder dapperheid in u zien, als in my.
'k Sta af van alles. 'k zal laurieren voor u vlechten.
Gy kund uw deugden aan uw eed'le glory hechten.
Wel aan, myn heer, ga, breng al 't ov'rige in uw magt,
Ik volg u, en ik zal u helpen met myn kracht.

KLEOFILA.

Wat zal ik zeggen, en wat rouw zal ik bewyzen?
Uw edelmoedigheid kan ik geenzins mispryzen;
Gy geeft het leeven, en de kroon aan Porus weêr,
'k Vrees dat uw roem het werk zo heeft bestiert, myn heer.
Maar laat my 't noodlot voor een tyd alleen beklaagen,
En toonen dat ik ben gevoelig van zyn plaagen.

ALEXANDER.

O ja, mevrouw, laat ons beschreijen zulk een vriend;
Zo waard een broeder, heeft die rouwklagt wel verdiend.
Laat ons zyn asse een graf van heerlyk marmor schenken,
Op dat men aan uw rouw, en myne gunst mag denken.

Einde van het vyfde en laatste Bedryf.